32. Številka. V Ljubljani, v petek 7. februarja 1919. LII. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za kraje bivše Avstro-Ogrske:

celo leto skupej naprej . . K 60·—
pol leta „ „ . . . „ 30·—
četrt leta „ „ . . . „ 15·—
na mesec „ „ . . . „ 5·50

za Nemčijo:

celo leto naprej . . . . K 65·—

za Ameriko in vse druge dežele:

celo leto naprej . . . . K 70·—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Uprav ništvo (spodaj, pritličje, levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 90.

Izhaja vsak dan zvečer, izvzemši nedelje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 *mm* visok ter 54 *mm* širok prostor: enkrat po 12 vin., dvakrat po 11 vin., trikrat po 10 vin. Poslano (enak prostor) 30 vin., parte in zahvale (enak prostor) 20 vinarjev. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošiljejo naročnino vedno po nakazilu.
Na same pismene naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.

„Narodna Tiskarna“ telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani:

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej . . . . K 58·—
pol leta „ . . . . „ 29·—
četrt leta naprej . . . . K 15·—
na mesec „ . . . . K 5·—

Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se nevračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v I. nadstr. levo), telefon št. 34

Zemlja.

Poročali smo, da se je te dni vršila v Zagrebu seja agrarnega odbora, kateri je prisostvovalo 30 članov agrarnega poverjeništva, med njimi tudi nekoliko kmečkih posestnikov. Prisotna sta bila minister za poljedelstvo g. dr. Petričić in minister za socijalno skrb, g. Korač. Predložene so tri osnove o razdelitvi zemljišč, sprejeta je z veliko večino glasov osnova g. dr. Poljaka, ki jo je tudi ministrstvo priporočilo. Načela te zemljiške ureditve so sledeča: V Bosni in Hercegovini kmetje niso več dolžni plačati lastniku zemlje takozvani hak. Begi in agi dobe odškodnino, ki se bo ugotovila s posebnim zakonom. Siromašni agi, ki sami obdelujejo zemljo, jo obdrže oziroma dobe odškodnino v zemlji sami, oni pa, ki zemlje ne obdelujejo, dobe rento v višini doslej uživanega haka. Vse pravde, ki so izšle iz agrarne odvisnosti in iz neplačanih letnih dolgov za fakultativni odkup kmetov, so ustavljene. Vsi kolonski odnošaji v Dalmaciji in Istri prenehajo. Veleposestva pridejo pod zaporo. Zemlja se bo dala vsem onim, ki jo potrebujejo za obdelovanje. Dokler se to ne provede, pridejo veleposestva pod enoletni zakup, odškodnina zanj se bo kasneje odredila. Kaj spada v veleposestvo, se bo določilo s posebnim zakonom. Kar je bilo last prejšnje dinastije, se odvzame brez odškodnine. Vsi gozdovi so državna last, kmet ima pravico pasti in drvariti v njih. Za ureditev zemeljske forme se ustroji poseben državni urad. V občinah, okrajih in višjih upravnih jedinicah se mora pri volitvah posebej ozirati še na kmečke interese, za nje se ustanovijo posebni odbori, katerih ustava se bo naknadno uredila.

Naši listi so poročali o sprejeti osnovi nekoliko netočno. Predlagatelj g. dr. Poljak se, kakor tudi celo hrvatsko agrarno poverjeništvo, dobro zaveda, da je ta osnova ravno o s n o v a, da še ni zakon. Čisto izključeno je, da bi ta osnova mogla postati zakon v sedanji obliki in brez izprememb. Državno Veče se bo sestalo v kratkem. Moralo se bo posvetovati o celi vrsti zakonov. Pozabiti pa ne smemo, da bodo vsi ti zakoni in sploh vse, kar bo to Državno Veče sklenilo, provizoričnega značaja. Še le pravilno izvoljena konstituanta bo mogla definitivno urediti ne samo ustavo in upravno uredbo, marveč tudi definitivno vzeti v roke dalekosežno in v primeri s preteklostjo uprav prevratno socialno reformo, ki nam je potrebna in ki jo široke plasti celega naroda zahtevajo in pričakujejo. Tri socialna vprašanja se zlasti odražajo iz velike skupine vseh. To so socialno zavarovanje, nacionaliziranje in socializiranje industrije ter zemljiška reforma. Vsem trem vprašanjem pristopamo nepripravljeni. Nepripravljeni ne samo idejno, ampak, kar je praktično še hujše, nepripravljeni upravno, strokovno, nepripravljeni tudi s stališča državnih financ. Predno smemo stvoriti globokosežne zakone, moramo se do dobra spoznati z vsemi stvarnimi in financijalnimi predpogoji in dobiti jasno sliko, k a j se mora reformirati, k a j se mora odpraviti, k a j ustvariti na novo, k d o bo deležen in k d o izključen, do k a t e r e m e j e, in — k a k o s e b o d o p o k r i l i s t r o š k i.

Na drugi strani pa ljudstvo pričakuje hitre ureditve. Državno Veče bo zato moralo nekatere najnujnejše stvari urediti že sedaj, če se tudi izpostavi nevarnosti, da bo treba celo začasno ureditev pozneje v okvirju definitivne reforme popolnoma predelavati. Iz zgoraj navedenih točk vidimo, da imajo v prvi vrsti od reforme korist najpotrebnejši, namreč koloni ali kmetje v Bosni, Istri in Dalmaciji. Razume se samo posebi, da bodo goriški koloni v jednaki meri deležni te reforme, kakor vsi drugi. Glede veleposestev hrvatska osnova ne pove še nič odločilnega, pač pa stavi dalekosežno spremembo v izgled. Ena najvažnejših točk zemljiške reforme bo, da se ne udari vse po enem kopitu. Ni vseeno, če ima posestnik 300 oralov zemlje okrog Kamnika, ali pa jednako število v Slavoniji. Tudi mora biti prehod polagan, da ne trpi pod njim produkcija živil in ž njo prehrana celega prebivalstva. Kjer imamo ljudi, da se veleposestva naselijo, mora se razlastitev izvesti hitro, kjer ljudi ni, je bolje, da veleposestnik orje s stroji, mesto da ostane zemlja pusta. Seveda pa morajo zemljiške knjige pokazati, da veleposestnik zemlje ne bo obdržal, marveč da misli država svojo reformo resno.

Kakor pri vseh velikih reformah, godi se tudi pri nameravanih: široke mase žele in zahtevajo nekaj nejasnega in motnega. Občutijo, da imajo pravico do boljšega življenja, ne vedo pa, kako prenesti te svoje občutke in želje v realno socialno in državno življenje. Kakor vsaka velika reforma, čaka tudi ta na manjše število poštenih in spretnih ter do dna duše prepričanih organizatorjev, ki bodo delo izvedli. Za Jugoslovansko demokratsko stranko bo pri tem merodajen njen program, v katerem so vodilna načela reforme izražena tako, kakor to najbolje odgovarja interesom širokih poljedelskih in delavskih slojev in našemu narodnemu in državnemu interesu.

Kaj mislijo Francozi o nas.

II.

Mislim, da je tu mesto, da naglasim z vsem poudarkom, da so S r b i in H r v a t i z a r e s b r a t s k i p o d p i r a l i t u d i s l o v e n s k o s t v a r. Bilo je sicer tudi pri nekaterih od njih napak, ali kaj so te v primeru s tem, kar so oni storili za nas. Pokojni Supilo je neločljiv spomin od dela za svobodo Slovencev, a nočem nikake krivice delati tudi drugim. Dr. Trumbić je tudi v času letakov in njihovih odmevov lojalno in vneto branil Slovence, ravnotako njegovi tovariši. Marsikaj bi se sicer moglo napraviti bolje, ali tudi slabše. O tem pa bomo govorili, ko se naša situacija končno utrdi.

Kar pa je Srbija storila za Slovence, to je vsekakor pravi vzgled bratstva in simpatije. Kdor razume in pozna, kakšen je bil položaj v Srbiji v tej vojni, ta bo gojil do nje samo čut najglobje hvaležnosti in ljubezni. Srbi so nas razumeli bolje kot kdo na svetu, poleg bratov Hrvatov. V času največjih klevet proti Srbiji, smo mi dobro vedeli, da nas ona ne zapusti. Srbija je potom svoje politike (izjave kralja, regenta, ministrskega sveta, skupščine, krfske izjave, celega diplomatskega aparata, dobrovoljskih legij, privatnega dela) postavila pred svet Slovence kot neločljiv del jugoslovanskega naroda. Brez Srbije bi bili mi Slovenci, pa tudi Hrvati, kot dete brez matere. Pri presojanju te resnice glejmo na glavna dejstva, in ne pridajmo prevelike važnosti stranskim dogodkom, ki so bili morda včasih neljubi. Spomnimo se, da tudi francoska revolucija in gibanje za italijansko združenje izgledajo od daleč v lepši, svetlejši luči, nego o njih poročajo sodobniki.

Držanje Srbije, delo Jugoslovanskega odbora in napori posameznikov so dosegli, da je svet razumel in sprejel p r i n c i p združenja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ta princip je potrdilo pozneje tudi gibanje Jugoslovanov v Avstro-Ogrski sami, gibanje, ki so ga gotovo naši politični delavci v inozemstvu jako spretno izkoristili v naš prilog, navzlic raznim surogatom primešanim splošni jasni težnji za popolno svobodo in popolnim združenjem.

Vendar je francoski svet, navzlic s p l o š n i simpatiji za našo stvar, ostal na nejasnem v marsikateri p o s a m e z n o s t i. Ta nejasnost je vladala posebno glede naših slovenskih obmejnih krajev. Ali to je tudi razumljivo, ker koliko pa so Slovenci storili, da se pri ententi izve za naše obmejne zahteve? Bodimo jasni in iskreni! Oni Slovenci, ki so delali v inozemstvu za časa vojne, niso imeli od doma nikakega mandata (to se je v našem časopisju v domovini tudi stalno naglašalo), kar so rekli in pisali, ni dobilo od doma potrdila. Dočim so oni venomer naglaševali, da mi Jugoslovani hočemo popolno odcepitev od Avstrije in združenje s Srbijo, dotlej se je doma stvar povzpela jedva do maiske deklaracije. Če k temu še prištejemo, da tudi ameriški Slovenci niso skoro nič storili za našo stvar, da so naši emigrantje v zapadni Evropi bili takorekoč brez svojih denarnih sredstev, je razumljivo, da Francozi in drugi zavezniki niso mogli pridajati doslovne veljave njihovim besedam, misleč si pri tem: to je par eksaltiranih ljudi (ali vsaj ljudi, ki so se izgubili proč od narodne mase), ki nimajo za seboj domovine. Razen tega, tudi gotovi Jugoslovani niso hoteli ali mogli razumeti, da glede Trsta in Reke prav resno mislimo. Vsled teh nedostatkov je često prišlo do kontradikcije v izjavah raznih jugoslovanskih propagandistov, in sicer do kontradikcije, ki morda ni obstojala toliko v tem, da bi ena izjava pobijala drugo, pač pa v t i s, ki so ga razne izjave naredile. Večina teh izjav je storila v t i s, kakor da mi Jugoslovani polagamo težišče naših zahtev napram Italijanom, na Dalmacijo in Reko. Pri tem izrazitem povdarjanju sta se Trst in Gorica zgubila nekje v megli. Veliko napako so storili oni, ki niso Dalmacije branili v Trstu, temveč v Dalmaciji. Slovenski emigranti so pač delali, kar se je delati dalo, ali trije, štirje zapuščeni emigranti vsekakor niso v stanju opraviti tega v dveh letih, kar bi bil moral c e l i naš narod delati tekom dvajsetih let. Tako je prišlo do rezultatov, ki nam niso všeč.

Pri francoskih uradnih krogih se je sicer zvedelo, da zahtevamo Trst in Goriško, ali gospodje so bili prepričani, da mi zahtevamo več zato, da bi dobili nekaj in da se bomo zadovoljili s posestvijo Reke in Kranjske. Ne obstoji niti ena francoska oficijalna izjava, ki bi nam ugajala v pogledu Trsta in Gorice. Tu povdarjam, da privatnim izjavam kakega francoskega žurnalista ali oficirja ne smemo pridevati važnosti uradne izjave francoske vlade.

Francosko javno mnenje, v kolikor se je pečalo z našim vprašanjem, je v splošnem simpatiziralo z J u g o s l o v a n i. S tem pa ni rečeno, da je ono z nami tudi glede Trsta in Gorice. Ono si pač misli, da morajo Italijani »tudi kaj« dobiti. In ker celo naše statistike priznavajo italijansko večino v Trstu in v Gorici, se z zadevo nihče niti ni resno pečal. Trento - Trieste je bila splošno sprejeta formula.

Od cele vrste listov in revij, ki so zagovarjale jugoslovansko gibanje, je na Francoskem edino »Journal des Débats« (urednik Auguste Gauvain) dopuščal, da je Trst sporna točka med Italijani in Jugoslovani. Vsi drugi listi, ali so molčali v zadevi, ali pa so — in to v ogromni večini — priznavali Trst Italiji. Za nas je bilo le par oseb, ki bi jih lahko na prste ene roke sešteli: to so imena Slovencem dobro znana, ki so bila često citirana v našem časopisju. Tako na Francoskem.

Francoska Švica, ki ni brez vpliva na javno mnenje v francoski republiki, je tudi v splošnem simpatizirala z jugoslovanskim gibanjem. Italijanski poglep na Reko in Dalmacijo se je splošno obsojal. Za naš Trst in Gorico pa je bilo jedva par člankov, ki so jih — rekel bi — vtihotapili v liste naši ljudje. Tudi tu si politiki in žurnalisti niso mislili, da smo tako zagrizeni glede teh dveh dežel. Če si pri kakem uredništvu povdarjal resnost naše misli, so ti takoj citirali kakega drugega jugoslovanskega propagatorja, ki ni šel v svojih zahtevah tako daleč. Tedaj si v vsej trpkosti čutil resničnost pregovora: težko je človeku samemu biti. Nobenega skupnega sistema v propagandi na tujem, a med nami in domovino avstrijski topovi in bajoneti. Vrhutega je človek celo malenkosten izgledal inozemcem, ako se je »prepiral za število ljudi, ki je jedva enako zgubam v vsaki pristojni bitki.« In še to se nam je često zabrusilo v lice: Vi Slovenci samo zahtevate in zahtevate od Antante, za njo pa nič ne storite. Vsi vaši ljudje se bijejo za Avstrijo, vsi vaši politiki rešujejo jugoslovansko vprašanje v okviru Avstrije, vi pa hočete, da se mi smrtno skregamo z Italijani radi vas. Nekoliko pač morate popustiti. Mi smo gotovo Vaši prijatelji, ali francoski vojak ne bi razumel, da bi se moral za Vas tolči še z Italijani. Vzemite si kompenzacije na račun Nemcev.

Kaj nam torej preostaja pri takem stanju stvari? Zadnjič sem dejal: zasesti Beljak, Celovec, Gospo Sveto in Prekmurje. Danes bom molčal, čeprav sem še iste misli. Mislil sem namreč, da bi si morali mi sami z orožjem vzeti vse eventualne kompenzacijske objekte za Gorico in Trst, likvidirati koroško in ogrsko vprašanje pred mirovno konferenco in vse naše zahteve osredotočiti na kraje, zasedene od Italijanov. To se ni zgodilo, in menda tudi ne bo. Opozarjam pa, da je razlika: nekaj zasesti sam in nekaj »izposlovati« pri Antanti.

Kakor so se stvari razvile, po čigavi krivdi, se bo že še zvedelo, ko pride čas obračuna, nam po mojem mnenju ostaja še sledeče: naša delegacija v Parizu mora postopati enodušno glede Trsta in Gorice (kakor sploh v vseh vprašanjih), te kraje morajo naši delegati ne samo zahtevati, ampak zahtevati jih vsi z i s t i m p o v d a r k o m. Mi drugi pa moramo svet prepričevati na vse načine, da nam je glede našega Primorja prokleto resno. Na naših Primorcih je pa v prvi vrsti, da sami dokazujejo z dejanjem vsakega dne, da se ne bodo nikdar vdali italijanskemu gospodstvu. S pohlevnostjo in vdanostjo se ne pride nikamor. Storimo vse, kar se v zadnjem trenutku da storiti. Kristus je učil, da vera gore prestavlja; ali ta vera mora biti živa energija, akcija. Morda bo živa, energična akcija popravila to, kar smo z malomarnostjo zamudili tekom dveh desetletij.

Vladoslav Fabjančič.

LISTEK.

Novo gledališče v Ljubljani.

Včerajšnji dan bo ostal zapisan s spominskimi črkami v zgodovini našega gledališča. Dobili smo drugo gledališče. Ljubljana raste — postaja veliko mesto. To se vidi ne samo po pomanjkanju stanovanj, ampak tudi po vedno večjih kulturnih zahtevah. Treba nam je še marsikaj in priznajmo, da je bilo pred vsem potreba drugega gledališča. Kako ga bomo imenovali? Prej smo mu rekli »nemško«. Zdaj ne bo več nemško — v njem bo sedež slovenske drame — v starem narodnem gledališču ostane opera in opereta. Rekli mu bomo torej »drama«, ali »novo gledališče.« Kakor hočete. Njegov oficijelni naslov je bil: »Franz Josephs - Jubiläumstheater«. Takih Franc Jožefovih jubilejnih poslopij in zavodov smo imeli več v Ljubljani — čas je, da se ta imena primerno nadomeste s poštenimi domačimi naslovi. Ako bi imeli kaj ponosa, bi izbrali naslov našemu novemu gledališču iz sedanjega časa. Krstili bi ga lahko tudi po kakem našem velikem možu. Javnost sama bi mogla tu sodelovati s svojimi nasveti.

Doživeli smo torej kulturen dogodek. Nekateri so bili mnenja, da smo prišli do njega na barbarski način. Resnica je sledeča:

Ko je zasijal dan svobode, so bili Nemci v Ljubljani preplašeni in so čutili, da je bila njihova zadnja ura. Saj so vedeli, da so se tu le umetno vzdrževali in da brez Avstrije ne morejo izhajati v Ljubljani. Tudi v nemškem gledališču je bil obup. Nekateri uslužbenci so prišli k slovenskemu narodnemu gledališču — prosit za službo. Toda čez par dni so prišli Nemci zopet do sape in igralo se je naprej. Mislili so da ne bo tako hudo, kakor je izgledalo na prvi pogled. Bili so celo tako predrzni, da so igrali izzivajoče burke. Slovensko narodno gledališče je bilo razprodano in slovenskemu občinstvu je bil to zadosten izgovor, da je polnilo nemško gledališče. To stanje je bilo nevzdržljivo, ker je bilo razžaljivo za nas. Mi smo že meseca decembra opozorili, da je tu treba nekaj ukreniti. Bili smo tega mnenja, da naj bivše nemško gledališče prevzame naš gledališki svet in naj se v njem prirejajo slovenske predstave. Da pa ne bodo Nemci rekli, da ne cenimo njih umetnosti in da jim v teh težkih časih ne privoščimo zabave — naj bi se prepustilo po par večerov na teden Nemcem, da si po svoje zaigrajo. Za onih 100 do 200 Nemcev, kar jih je v Ljubljani, bi bilo po našem mnenju to dovolj. — Naš poziv pa na merodajnih mestih ni imel uspeha — zato je javnost storila svojo dolžnost. Čistilci, ki so se takrat pojavili v Ljubljani, so priredili v nemškem gledališču demonstracijo in narodna vlada je na to nemško gledališče zaprla. Nemci so sami spoznali, da ne morejo naprej — vendar gledališča niso hoteli prepustiti — bilo je baje privatna last. Mi pa dobro vemo, da je bila zidana ta nemška trdnjava za naš javen denar in sicer ga je omogočila naša »Kranjska hranilnica«, ki je imela odprt žep za vse nemške zavode v Ljubljani, kljub temu, da je v nji naložen slovenski denar, in pa stari cesar Franc Jožef, ki je dal iz »svojega žepa« 10.000 K za to gledališče. Drugo so dali razni nemški magnati, ki so se nalezli našega denarja. Znana pikelhauba, ki pokriva to nemško gledališče, nam je jasen dokaz, kakšen je bil namen tega kulturnega zavoda. Zato si nismo delali posebnih moralnih očitkov, da se morebiti Nemcem godi kaka krivica.

V tistem času se je vrnil predsednik Masaryk v Prago in je posetil tudi nemško gledališče v Pragi. Nekateri so bili mnenja, da bi bili morali tudi mi pokazati Nemcem, da spoštujemo njih kulturo. Mi smo tako rahločutni... Treba je vedeti, da je bila Praga od nekdaj sedež češke nemške kulture, da stoji prško nemško gledališče na visoki stopnji, da ima Praga nemško umetniško kolonijo pisateljev, pesnikov, skladateljev, ki ljubijo to mesto in ustvarjajo v njem svojo umetnost. V Ljubljani Nemci niso bili nikdar kak kulturni faktor, bili so samo političen eksponent avstrijske vlade, vsa nemška umetnost, kar so jo tu imeli, je bila prinešena od drugod — in povejmo takoj, da je bila to umetnost najslabše vrste. Kultura torej ni trpela, če se je nemško gledališče zaprlo. In poleg tega ne pozabimo: Masaryk je dobro vedel, da bo on predsednik trem milijonom Nemcev, ki so naseljeni na čeških tleh od prejšnjih dob — mi pa imamo samo importirane in narejene Nemce, ki bodo deloma odšli, deloma izginili. Našega nemškega gledališča bi predsednik Masaryk ne bil obiskal.

Slovensko narodno gledališče je stopilo torej v dogovor z vodstvom nemškega gledališča — in danes se otvarja drugi dom slovenske Talije v Ljubljani. Za otvoritveno predstavo je bil izbran »Tugomer«.

Nismo mogli izbrati nič primernejšega. Saj pri tem imenu nas nehote zaboli srce. Bila je svoj čas naša edina narodna drama — in ni smela na oder. Bilo bi umestno, da bi se bilo naše narodno gledališče otvorilo s tem delom — toda takrat je bila še avstrijska cenzura.

Jurčičev »Tugomer« na slovenskem odru — v drugem slovenskem gledališču v Ljubljani. Gotovo je to kulturen dogodek. Skoraj pol stoletja je morala čakati ta drama, da se sme uprizoriti. Morala je počakati na razpad Avstrije, da sme na oder. In vendar je pravzaprav tako nedolžna. »Tugomer« je najlepši dokaz, kako malo krivice se godi drugim v primeri s tem, kakor se je godilo nam. Kaj bi rekli Nemci, če bi jim kdo prepovedal uprizoriti njihovo umetniško delo? Mi pa smo morali vse to prestati. In sicer samo zato, ker se je slučajno kakemu nemškemu cenzorju zdela ta drama — nevarna. Tako je duševni idiot komandiral naše kulturne zadeve. Najlepše je bilo to, da je bil Tugomer v zadnjih letih samo zato prepovedan — ker je bil »nekoč« prepovedan. Drugega vzroka ni bilo. To se pravi, če bi Avstrija obstajala še 100 let, bi »Tugomer« 100 let ne smel na oder, ker je »nekoč« »neki« nemški kulturonoec našel v njem nevarne misli. Da bo nesmisel še bolj jasen, povejmo še to, da je bil v Mariboru, kjer niso o tej prepovedi vedeli »Tugomer« dovoljen, v Ljubljani pa ne.

Za slovensko gledališče se začenja nova doba. Posebno drama se bo mogla sedaj lepše razvijati. Kar je bilo doslej v narodnem gledališču, je bila pravzaprav — priprava na sezono. Med tem se je opera in opereta lepo razvila. Orkester in zbor sta pod dobrim vodstvom dosegla krasnih uspehov in tudi solisti so se udomačili. Drama pa je trpela še na raznih nedostatkih. Opravičevali smo radi vse, ker smo vedeli, da je težko čez noč kaj dobrega ustvariti. Sedaj pa se bo mogla tudi drama lepše razviti in naša želja je, da bi bil njen nastop v novem gledališču tudi začetek njenega novega življenja.

Pred 50 leti se je borilo »Dramatično društvo« v Ljubljani z velikimi težkočami. Tajnik društva je bil naš Fr. Levstik, ki je z energično besedo zahteval, da se mora ljubljansko (tedaj nemško stanovsko) gledališče otvoriti slovenskim predstavam. Nemci so milostno dovolili, da se sme slovensko igrati enkrat na teden in sicer v nedeljo popoldne. Kje so časi! Danes čez pol stoletja otvarjamo Slovenci v slovenski Ljubljani drugo gledališče. Dub časa je pometel s prvim in drugim nemškim gledališčem. Naša dolžnost pa je, da dokažemo, da so v tem času vzrastle naše sile do te mere, da moremo v obeh gledališčih podajati najlepša domača in tuja dela gledališke umetnosti.

Dr. I. L.

Politične vesti.

= **Lahi in Nemci.** Oboji imajo skupne interese. Eden bi nas rad okradel na severu, drugi pa na jugu. Vse kaže, da je med postopanjem Nemcev na Koroškem in Lahi na našem jugu neka vez. Italijanski listi so že začeli pisati o ubogi nemški Avstriji, ki jo hočemo Jugoslovani, zlasti pa imperijalistični Slovenci, na vseh straneh obrezati. »Corriere« in »Secolo« sta že izjavila, da mora Italija vporabiti ves svoj vpliv, da ne bodo Slovani mogli Nemcev podjarmiti, kakor da bi mi res hoteli kaj sličnega. V Italiji se zopet pojavljajo po listih spisi o Nemcih, da najdejo se že nekoliko čudne notice proti Francozom. Politično pa zahtevajo Lahi zvezo z Nemško Avstrijo. Oni dobro vedo, da svojih proizvodov ne bodo prodajali nam in da bomo kupili, kar bo prišlo iz inozemstva, pri Francozih in Čehih. Lah pravzaprav nima nobenega ozemlja, ki bi ga trgovsko mogel porabiti. Še večje važnosti pa je, da se nadeja, da bo dobil iz Nemške Avstrije premoga, železa in lesa, torej stvari, ki jih Italija nima. Beljak je bil že pred vojno kolonija močne italijanske industrije in je vsekakor važna prometna točka za zamenjavo blaga med nemškimi alpskimi deželami in Italijo. Trst naj bi pa bil za vse bivše avstrijske dežele italijanska luka. Za posest Beljaka in Trsta moramo torej iskati zavezništvo Čehov in Poljakov, odnosno zasigurati si že sedaj izvoz njihovega blaga v ono pristanišče, ki si je hočemo izgraditi ne samo kot največje, ampak tudi kot najvarnejše pristanišče Jugoslavije.

= **Nekdaj in sedaj.** Beograjska »Epoha« piše: 2. avgusta 1917. je bil na pusti peščeni obali valonski posvečen spomenik znanim in nepoznanim junakom srbske vojske, ki so po uporni obrani svoje domovine, po težkem umiku skozi Albanijo izdihnili svoje izmučeno in izgladovano življenje na Jadranskem morju. Italijanski general Ferrero, komandant laških čet v Valoni, je dal zbrati trupla mučenikov in jih pokopati z ono častjo, ki pritiče takšnim junakom. Dal jim je tudi postaviti kamenit spomenik z napisom: »Junačkima Srbima, koji posle epske borbe sa nadmočnim neprijateljem, prinudjeni na dugo in mučno povlačenje, iznemogli podlegoše, žudeći za dalekom otaćbinom. Njihova ratna braća Italijani, prikupiše njihove kosti, otkrivene vetrovima i morem, podigoše ovaj spomenik u ime večitog mira i slave, 1916—1917.« Tako takrat. A danes, kakšen spomenik dvigajo sedaj v Dalmaciji, Istri in Sloveniji »ratna braća Italijani?« Ali žele, da bodo tudi tam — grobarji? Spomenik je sicer lepa stvar in komandant je morda dobro mislil. Pozabiti pa ne smemo, da so Italijani že leta 1915 zakrivili velik pomor srbskih vojakov, žena in dece na onem slavnem begu skozi Albanijo. Hoteli so dati Srbom živila pod pogojem, da le-ti priznajo londonsko pogodbo in izdajo nas. Toda Srb je Lahu odgovoril: »Izgubil sem vse, samo svoje časti ne. Odlazi.« In je raje umiral.

= **Shodi hrv. demokratov v Slavoniji.** Znana hrvatska poslanca Večeslav Wilder in dr. Franjo Poljak sta v Slavoniji obdržala velike ljudske shode in sicer v Miholjcu, Koškah in v mestu Osjeku. Zlasti v skupščinah na deželi je bila udeležba seljakov izvanredno velika. Poslanca sta bila sprejeta z navdušenjem, zborovalci so izjavili, da se mora čimprej pristopiti organiziranju velike jedinstvene demokratične stranke vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov na temelju popolnega narodnega in državnega jedinstva in ravnopravnosti ter ekonomskega izjednačenja vseh slojev. Hrvatske stranke iz prejšnje dobe naj se razidejo. — Po dolgem času se torej menda začenja pozitivno politično delo v sosedni naši zemlji. — Ravnotako prihajajo iz Slavonije vesti o mnogih drugih shodih, kjer se poleg istih zahtev nagiša tudi potreba hitrega rešenja agrarne reforme. Na vseh shodih protestirajo hrvatski seljaki ogorčeno proti Lahom.

= **»Les libres Balkans«.** V Beogradu je začel izhajati pod tem naslovom francosko pisan list, ki naj bi mnogoštevilnim v Srbiji in v Vojvodini se nahajajočim Francozom podal jasno sliko o Jugoslovanih, o naših prilikah in težnjah in ki bi moral zunanjemu svetu govoriti o naši pravici v sporu z Lahi in Nemci. Razveselili smo se, ko smo slišali, da se je list pričel izdajati. Žalosti nas pa, ko vidimo prve številke. Nespretnejše lista skoraj ni mogoče urejevati. V njem ne najdemo nikakršnih vesti niti o Srbih, kamo li o Hrvatih in Slovencih, le o Banatu pripoveduje mršav člančič. Najbolje bi bilo, da bi jugoslovanski dopisni urad v Beogradu stopil v zvezo z redakcijo in v interesu naše zunanje politike, pa tudi v interesu našega prestiža, poskrbel, da pokažemo Francozom list, katerega se nam ne bi trebalo sramovati.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Norveška nas priznava. Belgrad, 6. februarja. (Lj. kor. ur.) Vlada kraljevine Norveške, prežeta s čuvstvi iskrenega in trajnega prijateljstva, je toplo čestitala naši vladi na osnutju države Srbov, Hrvatov in Slovencev in jo priznala. Naša vlada se je, prežeta z istimi čuvstvi, zahvalila najiskrenejše vladi nam vedno prijateljsko naklonjene kraljevine Norveške. (To je tretja država, ki nas je formalno priznala. Poprej ta nas priznali Grška in Japan.)

Iz Radgone se poroča 6. t. m. zvečer iz uradnega vira: Položaj pri Radgoni je neizpremenjen.

Odbit napad na Cmurek. Lj. k. u. poroča dne 6. februarja zvečer iz uradnega vira: Danes dopoldne je izvršila nemška vojaška tolpa napad na Cmurek. Bila je odbita.

NEMŠKO - MADJARSKE LAŽI.

Belgrad, 5. februarja. (Lj. kor. ur.) »Südslavische Korrespondenz« javlja, da se je francoski vrhovni poveljnik za Balkan in za vztok najbrž po navodilu vojnega sveta aliirancev izjavil za odpoklic izza mariborskih dogodkov dne 27. januarja t. l. znanega slovenskega poveljnika v Mariboru, generala Maistra, in za to, da naj na njegovo mesto pride srbski general. Izpremememba da se bo izvršila že v najbližnjem času. Za Maistrovega naslednika da bo najbrže imenovan general Krsto Smiljanić, dosedanji vodja srbske vojaške misije v Ljubljani. — K tej vesti pripominja Ljubljanski dopisni urad na podstavi službenih poizvedovanj: Ne more biti drugače, nego da je gorenja vest nastala vsled netočnega pojmovanja novega položaja. Kakor je znano, sta se pred kratkim ustanovili takozvana dravska in takozvana savska divizija. Prva obsega vse vojaštvo na slovenskem, druga vse vojaštvo na večjem delu hrvatskega ozemlja. Poveljnik dravske divizije je, kakor smo svoj čas poročali, postal dosedanji vodja srbske vojaške misije v Ljubljani, general Krsto Smiljanić, ki je s tem prevzel tudi vrhovno poveljništvo nad našimi v mariborskem, ljutomerskem, radgonskem itd. okraju stoječimi četami, ki tvorijo sestavne dele nanovo ustanovljene »dravske divizije«. Tem našim četam poveljuje slej kot prej general Maister, vrhovno poveljništvo nad vsemi slovenskimi, torej tudi Maistrovimi četami, pa je prevzel srbski general Krsto Smiljanić.

Dunaj, 6. februarja. (Lj. k. u.) Dun. k. urad poroča: Med vložki današnje seje provizorične narodne skupščine se nahaja nastopni odgovor: V seji narodne skupščine dne 4. februarja 1919 so stavili poslanec Nagele in tovariši vprašanje, če je trditev, da je državni urad za zunanje stvari v depeši z dne 22. januarja 1919 zavzel stališče, da smo se odrekli vladarskim pravicam na nemško - avstrijskih ozemljih, ki jih upravljajo Jugoslovani, resnična in kaj se namerava ukreniti proti samovoljnosti jugoslovanskih nasilnosti. Najprej se mora ugotoviti, da omenjena trditev ne odgovarja dejstvom. Državni urad za zunanje stvari je v brzojavki omenjenega dne odgovoril na protest jugoslovanske vlade glede izvršitve volitev po avstrijskih oblastih na ozemljih, ki jih upravljajo Jugoslovani, da je bila ravno zaradi okupacije nemško-avstrijskih ozemelj sprejeta v nemško - avstrijski volilni red posebna določba glede izvršitve volitev za silo in da ne bomo, dokler bodo upravljali ta ozemlja Jugoslovani, izvrševali nikakršnih vladarskih pravic in tudi ne volitev. Okupacija ima učinek, da resnično ne moremo izvrševati vladarskih pravic. Vendar pa ne razveljavlja vladarske pravice in nas ne more prisiliti, da se odrečemo tem vladarskim pravicam. V omenjenem telegramu smo to tudi izrecno izjavili. V brzojavki smo povdarjali, da bo mirovni kongres določil bodoče državne meje. To odgovarja tudi znani izjavi zavezniških sil, ki je zadnji čas natančno ugotovila, da ne more nasilna zasedba spornih ozemelj vplivati na odločitev mirovnega kongresa. Radi tega je samo ob sebi umevno, da zahteva državni urad za zunanje stvari slej ko prej državne vladarske pravice na vseh ozemljih, ki spadajo v zmislu izjave o ozemljih k nemško - avstrijski republiki, zase, tudi ako jih nemško - avstrijska vlada vsled nasilne zasedbe ne more izvrševati.

K tej objavi Dunajskega korespondenčnega urada je Ljubljanski dopisni urad od pristojne strani v objavo prejel nastopna izvajanja: »Da se povsem jasno pokaže, kako zvijačno si poizkuša dunajska vlada pomagati iz zagate, priobčujemo v naslednjem dotični odstavek njene depeše izza 22. januarja dobesedno. Glasi se takole: »Die deutschösterreichische Regierung betrachtet nach wie vor für die Festsetzung der Staatsgrenzen die Entscheidung des Friedenskongresses auf Grund der Volksabstimmung als massgebend und wird bis dahin in den von Südslaven verwalteten Gebieten keinerlei staatliche Hoheitsrechte, somit auch nicht die Durchführung von Wahlen vornehmen« Kakor je iz te depeše razvidno, so se Nemci povsem določno in nedvoumno odrekli izvrševanju kakršnihkoli državnih vladarskih pravic v ozemlju, ki ga upravljajo Jugoslovani, torej tudi izvrševanje takih pravic v Mariboru, Špiljah in v Radgoni. S tem so se — tako govori zdrava pamet — hkrati odrekli vsem takim pravicam, in sicer do odločitve na mirovni konferenci. Vsekakor je čudno, če se nemško - avstrijska vlada sedaj trudi, z zavitimi razlagami prikriti svojo izprva jasno in korektno izjavo. Pod pritiskom šovenističnih elementov se s tem spušča na opolzlo stezo, po kateri utegne zdrknili v bodeče robidovje in se zaplesti v hude komplikacije. Jugoslovani odklanjajo že v naprej vsakojako odgovornost za morebitne težke zapletljaje, to pa tem bolj, ker gorenja izjava povsem jasno izpričuje pravnost njihovega stališča.

Hrvatsko delavstvo v borbi. Zmerna in prenapeta struja. Zagreb, 6. februarja. Danes dopoldne se je vršil od socijalnih demokratov sklican shod zagrebškega delavstva v znak protesta, ker ni vlada še izpolnila svojih, 29. oktobra l. l. danih obljub. Shod je bil sklican v kino Metropol, ker pa je prišlo preveč zborovalcev, se je vršil na Vseučiliškem trgu pred univerzo in gledališčem, kjer se je zbralo nad 5000 delavcev. Govorili so: Kotur, Haramina, dr. Radošević in več drugih, med njimi tudi 1 slovenski železničar. Govorniki so napadali vladajoče stranke, ker so prelomile svoje delavcem zastavljene slovesne obljube, ministra Koraća, ker kljub temu vstraja v vladi ter povdarjali znane delavske zahteve ter s posebnim zakonom priznano pravico stavke. Soglasno sprejeta resolucija vsebuje naslednje delavske zahteve: Osemurni delavnik, varstvo za žene, odpravo nočnega dela razen v obratih, kjer je nujno potrebno, prepoved dela otrokom pod 16 let, državno posredovalnico za delo, podpore za brezposelne, starostno in bolniško zavarovanje. Prireditelji shoda so predlagali, da naj se stavi vladi ultimatum za izvedbo teh zahtev, ki naj traja en mesec, zborovalci so pa skrčili to dobo na 14 dni, tekom katerih mora vlada ugoditi vsem tem zahtevam, drugače se proklamira generalni štrajk, ki bo trajal tako dolgo, dokler se vlada ne bo udala. Po shodu so se razvrstili zborovalci v impozanten obhod, ki se je pomikal preko Ilice na Markov trg pred sabornico. Tu so se vršili novi nagovori, nakar se je pomikal sprevod v spodnji del mesta, kjer se je brez nadaljnih incidentov razšel. — V času med shodom in obhodom je počivalo delo po mestu, trgovine in gostilne so bile zaprte, tramvaj ni vozil in tudi pošta je ustavila za ta čas svoje delo. Shod in manifestacijo so vprizorili sicer socijalisti večine, vendar pa se je pokazalo že med zborovanjem, da prevladujejo radikalni elementi. Nekateri govorniki so razvijali boljševiške nazore, ki so naleteli med poslušalci mestoma na ugoden odmev. V sprevodu se je ta duh še jasneje pokazal, ter se je obhod razvil v demonstracijo proti sedanjim državnim sestavam sploh. Odmevali so klici proti dinastiji in ministrom, živeli Liebknecht, Roza Luksemburška, Lienin itd. — Kljub prizadevanju socijalistov, da bi bila stavka splošna so nekatere delavske organizacije in sicer največje in najboljі organizirane, to so tipografi, železničarji, strojarji in knjigovezi odklonili udeležbo in tudi niso stavkali. Svoj korak so te organizacije utemeljevale s tem, da so ravno sklicatelji današnjega shoda na nedavnem kongresu socialnih demokratov odobravali oportuno stališče sedanje stranke in vstop Koraća v centralni kabinet. Minister Korać pa je na kongresu izjavil, da pripravlja obsežno socialno reformo in da ima obljube svojih ministrskih tovarišev, da se bodo njegovim predlogom priključili in jih podpirali z vsemi močmi. Vsled tega je današnja akcija nesolidna in nelojalna, ker otežkočuje politiko istega ministra, ki smo mu pred par dnevi izrazili zaupanje. Šele, če bi Korać izjavil, da ga vlada ovira, šele potem bi bila upravičena taka akcija po celem ozemlju kraljevine SHS. Ker so si torej preje omenjene organizacije obdržale proste roke, je bila stavka samo delna. Današnji popoldanski listi so izšli vsi v redu.

Neutemeljena obrekovanja. Sarajevo, 6. februarja. Inozemski, pa tudi nekateri jugoslovanski listi so prinašali v zadnjem času vesti o pobojih med Srbi in Muslimani v Bosni in Hercegovini. Te vesti so povečini neutemeljene in so tudi pojavi onega stremljenja, ki nas hoče diskretirati pred zapadno Evropo. V prvih dnevih državnega prevrata, v dobi brezvladija niso bili poboji huiši kakor po drugih krajih, kakor na Ogrskem, v Romuniji ali drugje. Po svojem starem sistemu je bivša Avstro-Ogrska v Srbiji in Bosni in Hercegovini naščuvala eno konfesijo na drugo, eno pleme na drugo. Začetkom vojne so muslimanske tolpe pod zaščito Avstro-Ogrske morile in plenile in le čuditi se je, da ti stoletja zatirani Srbi niso dali hujšega zadoščenja svoji maščevalnosti, kakor pa se je to zgodilo. Glavna zasluga gre zavedni srbski patrijotični inteligenci, ki je, ko je stopila v novo dobo svobode, pozabila krvave grehe nedavne preteklosti. Vsi nemiri v Bosni in Hercegovini so bili samo lokalnega značaja in so imeli vsaj v isti meri socijalno ozadje, kakor plemensko ali versko.

Zagreb, 6. februarja. (Lj. k. u.) Glasilo Starčevičeve stranke prava »Hrvat« piše o prizadevanjih Italijanov, da sklenejo zvezo z Nemci in Madžari proti Jugoslovanom in pravi med drugim: To postopanje Italijanov nam kaže nujen pravec za našo zunanjo politiko: čim tesnejšo zvezo z Grško. Jugoslovani in Grška so enako ogroženi od Italije in se morajo skupno boriti proti njej. Ne smemo dopustiti, da postavijo Italijani svojo nogo na vzhodno obal Jadranskega morja. Grška in Jugoslovani se morajo upreti z vsemi silami, da Italija niti Valone ne dobi. Niti pod zemlje, niti meter obali na tej strani Jadranskega morja ne smemo dovoliti našim prekmorskim sosedom. Da se rešimo italijanske nevarnosti na morju, moramo bojkotirati Italijane na trgovskem polju. Nikakšnih trgovskih opravkov ne smemo imeti njimi. Veleizdaja na jugoslovanski domovini je, ako stopa kdo že sedaj z Italijo v trgovsko zvezo, ker ta pomaga Italiji v trenutku, ko se pripravlja, da nam stopi na vrat. Med nami in Italijo obstoji latentno vojno stanje.

Naš poslanik v Pragi.

Dunaj, 6. februarja. (Ljub. kor. urad.) Urad čeho - slovaškega pooblaščenca na Dunaju javlja: Poslanik jugoslovanske države Ivan Hribar je dospel iz Požuna semkaj in posetil poslanika Tusarja. Nato se je odpeljal v Prago.

Internacijonalizacija Dunava? Ogrski listi poročajo, da se bo vršilo v kratkem v Beogradu posvetovanje glede internacijonalizacije Dunava. Udeleže se ga odposlanci in zastopniki entente. Pripravljalni odbor že deluje v Beogradu pod vodstvom angleškega admirala Toobridge. Načrt meri na združenje vseh plovnih družb na Dunavu v eno samo mednarodno družbo pod kontrolo interesiranih držav. Amerika bi dala potreben kapital poi milijarde.

Neodrešena domovina.

Važno za koroške begunce. Ob priliki zaslišavanja koroških beguncev po ameriški komisiji v Velikovcu, se je izvolil beguski odbor, kateremu se je poverila naloga zastopati interese in zadeve tikajoče se koroških beguncev. Prvi predpogoj uspešnega zastopanja je, da ima odbor na razpolago gradivo in natančno statistiko. Pozivljajo se zatorej vsi begunci iz bivše Koroške, da upošljejo natančne naslove, poleg tega naj javijo datum in povod begunstva, eventuelne sedanje dohodke, koliko plačajo dnevno za preskrbo. Prijave je vposlati nemudoma na naslov: Odbor koroških beguncev, Alojzijanišče, dobrodelna pisarna, Ljubljana. — Na odbor se more tudi obračati v vseh zadevah, tikajočih se koroških beguncev.

Bande na Koroškem. Takoj po zavzetju Borovelj so Nemci mobilizirali vse tamošnje civilno prebivalstvo in naznanili povelje, da je vsak moški od 18. do 50. leta dolžan, v slučaju alarma, zgrabiti za orožje in kraj braniti pred eventualni napadalci. V to svrho so med svoje nemškutarske pripadnike že razdelili orožje. Ali je to v soglasju z mednarodnim pravom in moderno upravo? — Nemški vojaki opetovano prekoračijo začasno demarkacijsko črto pri Kočuti in na Bajdišah. Ponavadi jih goni tja čez glad, ker bi radi tudi na oni strani kaj nakradli.

Iz Guštanja nam pišejo: Ko so zavzeli dne 8. januarja Nemci Borovlje, so imeli že pripravljene vojake, ki bodo po Borovljah ropali. Določeno je že bilo, kateri oddelek bo ropal pri enem, kateri pri drugem Slovencu. S puškinimi kopiti so razbili troje vrat pri urarju Antonu Lečniku, razbili izložbena okna ter pobrali vse, kar je bilo v izložbah. Ko so ti roparji vdrli v trgovino, so pobrali vse ure, verižice ter drug srebrn in zlat kinč v vrednosti 30.000 do 40.000 kron. Ko je bilo enkrat vse oropano, so seveda po stari avstrijski navadi postavili pred trgovino stražo. Par ur kasneje so trgovski lokal uporabili za nastanitev vojaštva. Urarju Lečniku so grozili, da ga ubijejo, iz Celovca pa so takoj poklicali nemškega urarja, da bi delal Slovencu konkurenco.

Volja naroda. Dne 17. oktobra 1918 je narod na Goriškem izvršil plesbicit, s katerim se je izjavil potom podpisovanja resolucij, da ne prizna in ne bo nikdar priznal italijanske okupacije; ampak da odločno zahteva pridruženje svoje domovine k svobodni Jugoslaviji. Tega plebiscita na Goriškem se je udeležilo 84.985 oseb, tisoči goriških prebivalcev, ki prebivajo kot begunci širom Jugoslavije, se pridružujejo tej izjavi. Vrhutega je podalo izmed 107 občin na Goriškem 87 protestno izjavo zoper okupacijo in za pridružitev k Jugoslaviji, večina drugih je vložilo enake protestne iziave pri italijanskih poveljstvih. Tržaška okolica je vposlala tri izjave, Notranjska 22 in ostali zasedeni del Kranjske tri, skupno 115 občin iz zasedenega slovenskega ozemlja. Notranjska je izvršila tudi s svoje strani deloma plebiscit, ker ga vsled italijanskega pritiska ni mogla popolnoma izvršiti, ter poslala 5330 podpisov iz desetih občin. — Temu nastopu zavednega naroda v zasedenem ozemlju so se pridružile vse občine širom Slovenije, v prvi vrsti Štajerska, katera je poslala do danes 296 izjav občin, Kranjska 161, Koroška 13, skupno 470. Vse te občine so podpisale resolucijo, naslovljeno na ministrstvo za inostranska dela v Beogradu, in na mirovno konferenco v Parizu. Tem izjavam občin se pridružujejo v naravnost velikanskem številu društva in organizacije širom cele Slovenije. Mnoge občine so celo ponovno protestirale. Sloveniji se pridružujeta enako zvesto in z enakim silnim povdarkom, z nami jedina Hrvatska in Srbija, ki so to svoje jedinstvo dokumentirale na stotinah shodov.

Italijanski profesor, ki protestira. Vseučiliščni profesor Italo Gaglioli je poslal uredništvu angleške revije »The New Europe« dolg protest proti člankom, ki jih je ta list objavil v prilog Jugoslovanov, ker se bore za pravično stvar. Profesor Gaglioli razlaga na dolgo in široko, kako ima Italija vso pravico do Dalmacije in drugih pokrajin, ki jih je zasedla, in trdi, da vse, kar v teh deželah ni italijansko, je barbarsko. Ti italijanski profesorji pač niso resni ljudje, nego komedijantje in šarlatani, kakor njihovi tovariši aneksijonisti, ki v svojih listih grabljo po tujem svetu, kričeč: To je moje, dasi ni bilo nikdar njihovo. Padovanski »Gazzettino« dostavlja k protestu prof. Gaglioljja, da naj se Jugoslovani za sedaj lepo zadovolje s svojo neodvisnostjo in z dobrim sosedstvom Italije. Šele takrat, kadar bodo dokazali svojo izobraženost in vrednost, se bodo mogli potegovati in se jim bodo mogle dati enake koncesije. Sedaj pa tega ne zaslužijo in Italija ne sme odnehati od svojih pravičnih zahtev. Vedno se ponavljajo iste trditve, sloneče na laži in potvori, izgovarjata pa jih z enako nesramnostjo navadni pouličnі kričač kakor vseučiliščni profesor. Tako nepošteno se ni Italija še nikdar bojevala, kakor se bojuje sedaj. In taka nepoštenost naj bi zmagala v Parizu?! Saj to vendar ni mogoče!

Proti laškim lažem. Senj, 6. februarja. (Ljublj. kor. urad.) Italijanski listi so poročali, da je zaprosilo neko anonimno odposlanstvo iz mesta Senja preko okupacijske oblasti, naj zasedejo italijanske čete tudi Senj. Z ozirom na to vest, je bila včeraj sklicana seja občinskega zastopa, ki je odločno protestiral proti lažnjivi italijanski intrigi. Protest so sporočili hrvatskemu banu, poveljniku srbskih čet v Cirkvenici podpolkovniku Maksimoviću in liškemu velikemu županu. Podpolkovnik Maksimović je obvestil o protestu zastopnike ententnih oblasti na Reki in osrednjo vlado v Beogradu.

Nič ne pomaga! Reka, 6. februarja. (Lj. k. u.) Sušaške oblasti so ožigosale skupno 21,791.430 kron. Zanimivo je, da so pustili svoje novce žigosati kljub prepovedi italijanskega narodnega sveta vsi večji denarni zavodi na Reki, v prvi vrsti madžarski. Ves reški trg je preplavljen z žigosanim papirnatim denarjem, kar je najboljši dokaz, kako velikanski je jugoslovanski gospodarski vpliv na Reki. To je dokaz, da je Reka gospodarski del Jugoslavije.

Curih, 6. februarja. (Ljublj. koresp. urad.) Čeho - slovaški tisk. urad poroča: Zasebni poročevalec lista »Journal de Genève« objavlja izjavo člana jugoslovanskega komiteja Ljubibratića, ki pravi: »Reka so pljuča nove jugoslovanske države. Brez Reke ne more jugoslovanska država dihati.«

Kulturno delovanje tržaških Slovencev v sedanjih najtežjih časih. Kruto bi se varal, kdor bi mislil, da so dejali tržaški Slovenci roke križem pa resignirano pričakujejo, kaj jim prinese usoda. Tržaška agilnost ne miruje, marveč se udejstvuje, kjer le more, na vsakem polju, tako tudi na kulturnem. Slovensko gledališče v Trstu deluje. Na primer danes, dne 6. februarja zvečer se uprizori prvič burka »Svet brez moških«, popoldne danes pa bo otroška predstava »Krojač in njegova sreča«, katero bo vodil pisatelj gosp. Ribičič sam. V nedeljo, dne 9. februarja se na splošno zahtevo ponovi narodna igra »Deseti brat«. »Glasbena Matica« (cerkveni zbor, glasbena šola in orkester) redno deluje. »Kolo« ima redne vaje. — Glede šolskega poduka se stori, kar je v sedanjih razmerah sploh mogoče.

Promet v tržaškem pristanišču. Priplula sta parnika »Klis« iz Rovinja in »Princ Hohenlohe« iz Benetk; odplul je v Benetke parnik »Bellena«.

Slovanski svet.

Berlin, 6. februarja. (Lj. k. u. Brezžično.) Poljski narodni svet je razpisal za 20. marec volive v poljsko ustavodajalno narodno skupščino tudi v poljskem ozemlju Pruske, vštevši zahodno Prusko in Gdansko.

Beograd, 6. februarja. (Lj. k. u.) General Radomir Vesović, prejšnji general črnogorske vojske, je sprejet v našo vojsko z istim činom.

Iz Avstrije, Madjarske, Nemčije, Turške.

Razmere na Dunaju. Kake so razmere na Dunaju, posebno ko je želodec prazen in po stanovanjih mraz, si pač lahko vsakdo predstavlja. Hlebec kruha, to je 1¼ kg na osebo za 1 teden človeku ni zasiguran, nego je odvisno od prometnih razmer ali je mogoče razdeliti to količino ali ne. Nedavno tega so razdelili le polovično kvoto in še sedaj se ne ve, če bo mogoče v bodočih tednih razdeliti zopet celo kvoto. Razen kruha se dobi na teden ¼ kg moke ali ⅛ kg moke in ⅛ kg zdroba in 4 dkg margarine. Na mesec bi se moralo dobivati ¾ kg sladkorja, ki se pa popolnoma neredno in v malih množinah deli. ⅛ kg krompirja dobivajo tedensko stanovalci enega ali dveh okrajev, katerih ima Dunaj 21, tako da se s krompirjem sploh ne more računati. Fižol, leča in grah so tu popolnoma neznana čuda. Razven teh količin je določena na teden tudi ⅛ kg govejega mesa, na trgu se dobi nekaj repe in zelja, pa smo gotovi z vso oskrbo, če se ne vzame v poštev še klobase, katere se še sem pa tja dobi za drag denar. Seveda si razni mirovni in vojni dobičkarji lahko privoščijo, kar jim srce poželi, ako prav globoko sežejo v svoje žepe. Zakotna trgovina cvete, zlasti v II. okraju se more dobiti svinjska mast in sirovo maslo za 80 do 100 kron, meso po 30 do 50 kron, moka po 20 do 40 kron, krompir po 4 do 6 kron kilogram. Ker so bile srednjemu stanu po končani vojni odvzete draginjske doklade, je nastala v teh slojih revščina. Vse strada in umira. Švicarski, angleški in italijanski darovi so tako majhni za to veliko mesto preko 2 milijona prebivalcev, da se jih niti ne opazi. Huda zima poveča to bedo. Za posamezne kuhinje se izda na teden 10 do 25 kg slabega premoga, za kuhinje s plinskimi štedilniki pa samo polovica. Za štedilnike na plin se sme porabiti na dan 1 m³ plina. Tako izgleda v kuhinjah, v sobah pa zmrzava voda. Rodbinski člani posedajo po cele dneve v kuhinji, kdor pa te nima na razpolago, gre v gostilno ali kavarno, da se malo ogreje, če pa nima niti za to potrebnih sredstev, pa ostane kratkomalo v postelji, kjer dobro odet čez glavo, sanja o boljši bodočnosti. Drva so tako silno draga, da si jih ne more nabaviti skoro nihče, stanejo 40 do 50 vin. kilogram. Ako se hoče v srednje veliki sobi ohraniti toploto 10 stobinj R., je treba za to 30 kg drva, kar bi izdalo dohodek srednje plačanega uradnika. Ker primanjkuje premoga, je ustavilo mnogo obratov in tvornic svoje poslovanje. Vsled te okoliščine je narastlo tudi število brezposelnih, katerim plačuje država po 6 kron dnevno. Ta vsota je seveda za preživljanje premajhna in zato so se vršile že velike demonstracije in se je prelivala kri. Brezposelni delavci so zahtevali po 15 kron dnevno in samo ob sebi umevno je, da bi s 15 K na dan lahko tudi nadalje lenarili in da jim ni na tem, da bi si poiskali kako slabše plačano službo, n. pr. da bi čistili tire cestne železnice ter snažili ulice in si s tem naredili apetit, katerega bi si poznejе ne bi mogli utešiti. Agitacija za prihodnje volitve se komaj opazi. Dunajčan ima sedaj največ skrbi za svojo aprovizacijo, potem mu šele pride na misel politika. Govori se, da se bivši cesar Karel namerava ločiti od Cite ter da bi mu v tem slučaju pripomogla krščansko - socijalna stranka do prestolčka. Zdi se nam pa, da stranka ne bi imela v tem slučaju srečne roke, če bi poklicala sedaj zopet Habsburžana na prestol, ki se ga je s priveskom vred ravno komaj rešila. Osebe, ki dobro poznajo temperament bivšega cesarja, pa trde, da ljubi bivši cesar Karel ravno tako, kakor vsak Dunajčan, svoj mir in da se v Eckartsau počuti pri dobri kapljici popolnoma zadovoljnega in se ne briga za take aspiracije in avanture.

Ves nas mečejo. Dunaj, 6. februarja. (Ljub. kor. urad.) Rektor dunajske univerze je izdal proglas, v katerem naznanja, da so jugoslovanski dijaki z ozirom na dogodke v Mariboru izključeni iz dunajske univerze.

Dunaj, 6. februarja. Danes se je vršila zadnja seja narodne skupščine, pri kateri so se sklenili davki v iznosu ½ milijarde kron letno. Kljub temu izkazuje državni proračun še vedno nad 2 milijardi kron deficita.

Budimpešta, 6. februarja. Krona sv. Štefana se bo te dni oddala v narodni muzej.

Curih, 6. februarja. Pod poveljstvom prejšnjega angleškega vojaškega atašeja Nepiereja je dospela v Sofijo angleška misija, ki bo izvrševala kontrolno službo v Bolgariji.

Dunaj, 6. februarja. Nemiri v Lincu so bili danes po proglasitvi obsednega stanja zatrti, medtem ko trajajo po okolici še dalje. Škoda, ki so jo povzročili roparji, znaša več milijonov kron.

Dunaj, 6. februarja. Do sedaj je bilo podanih 53.000 volilnih reklamacij, kar dovolj jasno dokazuje korupcijo, s katero je delala krščansko socijalna stranka.

Bolgari zopet rujejo?

Beograd, 6. februarja. (Lj. k. u.) J. d. r. poroča: Naš dopisnik nam javlja iz Aten, da je sofijski bolgarski odbor za Macedonijo razpuščen z namenom, da prevari naše zaveznike. Imamo pa dokaze, da je združenje ponovno organizirano v Sofiji ter pričelo delovati v ulici Gurko št. 2. Mrzličavo dela na organizaciji gibanja v južni Macedoniji z namenom, da stvori macedonsko vprašanje za čas mirovnega posveta. Za središče tega gibanja je izbrano Ohridsko jezero, odkoder nameravajo pošiljati Bolgari svoje organizirane čete proti južni Macedoniji. Računajo, da bo to mogoče v mesecu marcu ali aprilu tega leta.

Italija.

Delovanje italijanske misije v Ameriki proti zahtevam Jugoslovanov. Iz Bostona poročajo, da je bila tamkaj slovesno sprejeta italijanska misija, ki hodi po Zedinjenih državah, da razlaga Amerikancem pravice Italijanov do zasedenega ozemlja. V Bostonu je imela misija v zbornici poslancev predavanje o »pravičnih zahtevah Italije«, zvečer pa zopet v Tremont Templu, kjer so člani komisije razlagali »jugoslovanske pretiranosti«. Tako delujejo Italijani povsodi za svojo krivično stvar.

Zaveznike iščejo! Pariz, 6. februarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Iz švicarskega vira prihaja vest o številnih spletkah zaradi Jadranske obali. V diplomatičnih krogih so dognali, da se vrše med Ogrsko in Italijo dogovori. Kakor poročajo, zastopa ogrske interese neka Madžarka, ki jl je poveril Karolyi posebno misijo. Pogajanja z Italijo imajo namen, organizirati italijansko - madžarsko kooperacijo proti Jugoslovanom. Razen tega skušajo Italijani odstraniti nasprotva med Madžari in Romunijo ter ustvariti zvezo teh dveh držav z Italijo, da bi se vpliv mlade jugoslovanske države ter jugoslovanske zahteve obdržale istočasno v ravnotežju.

Mirovna konferenca.

Pred odločitvijo?

Rotterdam, 6. februarja (Ljub. koresp. urad.) Glasom čeho - slovaškega tiskovnega urada poročajo »Times« iz Pariza: V ponedeljkovi seji je predsednik Wilson izrazil upanje, da prineseta prihodnja dva meseca osvoboditev človeškega vojnega trpljenja.

Pariz, 5. februarja. (Ljub. kor. urad.) Agence Havas poroča uradno: Komite konference je zaslišal Beneša in dr. Kramarja, ki sta predložila zahteve Čeho - Slovakov. Za tehnično proučevanje zadeve bodo imenovali osemčlansko komisijo, sestoječo iz zastopnikov Zedinjenih držav, Anglije, Francije in Italije. Jutri popoldne bo komite zaslišal delegacijo Hedžasa.

Pariz, 5. februarja. (Ljub. kor. urad.) Agence Havas poroča: Najvišji mednarodni vojni svet se bo sestal v petek v ministrstvu za zunanje stvari, da reši vprašanje, koliko letnikov ententnih armad naj ostane še mobiliziranih. Istočasno bo razmotrival o pogojih za obnovo premirja z Nemčijo.

Razgled.

Italija pošilja Albance po kostanj. Beograd, 6. februarja. (Lj. k. u.) Jugoslovanski dop. urad poroča: Uradna grška poročila javljajo, da so posadko mesta Konispolisa v Epiru ojačili italijanski bersaljeri in večje število Albancev. Okoli Konispolisa so opazili neko neredno četo, močno 500 mož. Na brdih po okolici so Italijani razpostavili strojnice in nekoliko poljskih topov s Krfa. Iz okupiranega dela Epira neprestano prihajajo glasovi, da se v najkrajšem času prične invazija številnih Albancev proti Philiataesi in Paradythiji z namenom, da vzbude vstajo med onimi maloštevilnimi Albanci, ki so v omenjenih mestih. Pri tem bi menda pomagali tudi italijanski vojaki. V Argyrokastru in Delvinu se vije albanska zastava. Govori se, da nameravajo višji italijanski vojni zastopniki v kratkem oditi v Italijo.

Kaj pripovedujejo nemški in italijanski listi o komisarju Senekoviču. »Corriere della sera« poroča: Dunajski listi izvajajo, da je provzročil dogodke v Mariboru slovenski policijski komisar (commissario slovacco) Senekovič, ki se je v Trstu zbog svojega postopanja obsovražil pri Italijanih in Nemcih. Kot cenzor je zaplenil štiri dni pred italijan. okupacijo Trsta »Lavoratore«, ki je vseboval članek o neodvisnosti Trsta, on sam pa je pisal članke v »Edinosti« za pripojitev Trsta k Italiji.

Dnevne vesti.

— **Občni zbor naprednega političnega in gospodarskega društva za Polianski okraj** se vrši v soboto, dne 8. februarja 1919 točno ob 7. zvečer v mali dvorani Mestnega doma s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev odbora. 5. Raznoterosti. Odprla so se vrata zlate svobode. Bliža se trenutek, ko nam bo treba izbrati nesebične in delavne voditelje, ki nas popelješo in vodijo v nji. Da pa nam bo mogoče to doseči, naj se slednji žrtvuje in udeleži skupnega dela! — Odbor.

— **Svarilo občinstvu.** Nekateri privatniki kupujejo bivše avstrijsko vojno posojilo po 50% in po 40%. Na Dunaju je danes kurz tega posojila še vedno 68% in ga ljubljanske banke jemljejo z kurzom 60—65%. Privatni nakup neupravičenih oseb je torej nova vrsta verižne kupčije in neupravičenega profitarstva. Kdor se hoče posojila rešiti, naj ga torej najprej ponudi bankam.

— **K stanovanjskemu vprašanju.** V smislu naredbe deželne vlade z dne 17. januarja 1919. o pravici občin do posega po stanovanjih, št. 295. je mestna občina ljubljanska odpovedala stanovanja med drugim tudi večjemu številu beguncev, in sicer celo takim, kateri so v Ljubljani stalno zaposleni. Odpovedala je n. pr. šol. svet. prof. dr. Hilarijn Zornu, ki je član izpraševalne komisije za srednje, meščanske in ljudske šole. Stanovanje ima na Hrvatskem trgu št. 3/II., obstoječe iz ene sobe s kuhinjo in ene podstrešne sobe za služkinjo. V smislu paragrafa 4. cit. naredbe sme občina poseči po stanovanjih, med drugim v prid osebam, ki jih silijo nujni vzroki, povzročeni po vojni, da tu stanujejo, tedaj v prvi vrsti beguncem. Odredba mestnega magistrata je neveljavna in nasprotuje že cit. naredbi. Mesto tega pušča mestni magistrat še vedno v stanovanjih številne, zlasti nemške in italijanske rodbine, katerih se gotovo naredba deželne vlade tiče, in katere tudi s svojo navzočnostjo v Ljubljani oškodujejo javne interese. Odpovedana stanovanja so tedaj izrecno določena za rodbine, katere imajo v smislu § 4. pravico do prebivanja v Ljubljani, in katere danes nimajo potrebnih stanovališč. Mesto, da bi te družine izpraznjena stanovanja v resnici dobile, pa se ta stanovanja oddajajo kratkomalo pod roko celo takim, ki že imajo lastna stanovanja, odnosno jih hišni gopodarji kratkomalo zase obdrže. S tem na vsak način ne bo dosežen namen naredbe. Obenem si usojamo opozoriti, da imajo mnoge družine v Ljubljani še vedno stanovanja, v katerih pravzaprav nihče ne prebiva, ker imajo zraven teh stanovanj še svoja posebna v bližini Ljubljane, oziroma na svojih posestvih in v svojih lastnih hišah. Tudi v tem oziru bi bili potrebni koraki. Končno si usojamo omeniti, da prebiva v Ljubljani mnogo družin, katere so bile direktno pozvane v vrho nastopitve službe in mnogo takih, katere prebivajo tu vsled tega, ker njihovi roditelji vrše kako javno funkcijo. Te družine prebivajo danes po hotelih, oziroma kje na deželi, med tem ko morajo biti njih reditelji za drag denar plačevati hrano in stanovanje ravno tako v hotelih. Vse te stranke se sedaj silno pritožujejo, ker ne dobe izpraznjenih stanovanj, vsled česar je njim prebivanje v Ljubljani in izvrševanje službe naravnost onemogočeno. Tudi v tem oziru je treba na vsak način ukreniti potrebne korake. — Pisarna za zasedeno ozemlje.

— **Obesil se je** danes ponoči v Ljubljani v svojem stanovanju znani bivši glavni urednik »Slovenca« v Susteršičevi dobi g. Ivan Štefe. Vzrok tega obupnega koraka še ni pojasnjen.

— **Italijanski general Segré** se je včeraj popoldne vrnil z Dunaja v Ljubljano. Večji del Lahov, ki se nahajajo tu, odide danes. Kako dolgo ostane general za enkrat še ni znano ravno tako ne, kaj išče pri nas.

— **Uradni list.** 47. številka od 6. februarja 1919 prinaša naredbo o ustanovitvi policijskega komisarijata v Mariboru, razpust občinskega odbora v Žitari vasi na Koroškem, odpust 18 nemških in nemškutarskih sodnih uradnikov, razne druge naredbe, razglase, oklice in druga uradna priobčenja.

— **III. batalion celiskega pešpolka** prosi zavedne Slovence, da bi mu poslali nekaj zabavnih in humorističnih knjig za vojake, ki imajo sedaj med premirjem prilike za čitanje dovolj, a nikakih knjig. Povelistvo prosi tudi za kratke zgodovinske spise iz zgodovine našega troedinega naroda in pa za pesmarice narodnih pesmi. Za darove se povelistvo vsem darovalcem v imenu vojakov iskreno zahvaljuje. — III. bataljon celiskega pešpolka Velikovec.

— **O »Habsburgovcih«** zlasti o Franc Jožefu I. prinaša današnja »Domovina« zelo zanimive resnične zgodovinske podatke.

Umrl je v Novem mestu vodja deželne kmetijske šole v pokoju g. Rihard Dolenc v starosti 70 let. Prizadeti rodbini naše sožalje!

Premeten gostilničar. Na Goreniskem nekje izvršuje svoj obrt gostilničar, kateremu se pač ne sme očitati zabitosti. Mož toči vino četrt litra po 2 K, pol litra po 3 K, liter po 5 K in dva litra ali štefan po 8 K. Obilni obisk njegove gostilne dokazuje, da mož ni napačno sodil svojih gostov.

Zdravje.

Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske. V času od 26. januarja do 1. februarja t. l. je bilo 19 novorojencev, mrtvorojenca 2. Umrlo je v tem času 18 oseb, med temi 14 domačinov in 4 tujci. Za infekcijoznimi boleznimi je obolelo v tem času: 1 tujec za vratico in 7 vojakov za malarijo.

Tečaj za žensko higijeno, ki ga priredi Akademija, se prične v petek, dne 7. t. m. ob ½8. na realki, II. nadstropje. Vpisovanje vsak dan, razen nedelj in praznikov v Simon Gregorčičevi knjižnici. Stopnina 20 K, na zahtevo se tudi zniža. Pridite točno!

Kultura.

»Tugomer«. »Tugomeru« bi se dalo nekaj pisati v prilog, pa tudi marsikaj v grajo. V prilog služi drami mimo drugega to, da je, četudi le epizoda iz bojev polabskih Slovanov s frankovskimi Nemci, simbolska slika tiste tisočletne borbe med slovanstvom in nemštvom, katere izsledek izražata Jurčič in Levstik v tem, da je neumestna vsaka zaupnost v nemške besede in obljube, da je torej do konca treba jekleno braniti čast in pravdo slovenskega naroda. Nadalje gre drami priznanje, da ostro očrtava načelno nasprotje med popustljivim Tugomerom in neizprosnim Mestislavom in da so posamezni tipi, tako Vrza, Hildebert, Geron, Spitignev in Gripo, risani s krepkimi potezami. Ali tem osebnostim nasproti stoje dokaj medli tipi, kakršni so n. pr. Bojan, Zorislava in Grozdana; zlasti te dve ženski nimata nobene odločilne vloge in sta malone irelevantni. Tugomer sam more zanimati pravzaprav šele proti koncu tretjega dejanja. Milieu ni pogojen docela; tiste staroslovenske besede, ki jih je Levstik nametal v verze, niso še nadomestek plastične slike, ki bi z zgodovinsko resničnostjo in kremenitostjo prijela človeka do živega, nego prime ga k večjemu izrazita, ravno dandanes aktualna tendenčnost. »Tugomer« nima velikopoteznosti ne v dejanju, ne v osebah, ne kaže torej perspektive v časovne razmere, ne odpira prizorov, kjer se na življenje in smrt bore ljuta nasprotja; treba bi mu bilo strastnih scen, kjer bi se kresala sovražna načela, tako zlasti namesto Tugomerovih monologov velike scene med Tugomerom in Geronom, pa tudi med Tugomerom in Hildebertom, oziroma Gripom. Tehnika je dosti enostavna, ni pa enotna; mimo tega se nam skoro vidi, da bi se dala ustvariti paralela Wallenstein-Octavio Piccolomini in Tugomer-Gripo. S »Tugomerom« se je otvorila včeraj vrsta predstav v bivšem nemškem gledališču. Oder utegne biti za igre z veliko osebjem nekoliko premajhen, tem bolje pa bo služil za intimne prireditve. Scenični aparat je bil včeraj dosti preprost, tako da ob normalnih razmerah ne bi bilo treba tako neizmerno dolgih preslodkev. Kostumno vprašanje bi bilo zaslužilo več pozornosti, zakaj ti kostumi brez dvoibe niso bili taki, kakršne so svoje dni nosili polabski Slovani; nego zdi se nam, da bi jih bile morale nadomeščati bele platnene halje in deloma kože pri vojnikih. — Predstava sama je bila dosti pod srednjo mero. Izmed velmož in vojvod ni bil razen gospoda Bratine, ki je predstavljal Spitigneva v izvrstni maski in z dobro premišljeno in primerno otenjeno dikcijo, nobeden tak, kakršen bi bil moral biti. Mestislav je bil celo od prvega začetka do konca ponesrečen poizkus, o katerem je škoda izgubljati besede; prav tako žalostna figura je bil stari Isteklosem. Prvi in drugi starec, prvi in drugi Braniborec se niso vzpeli nad neoglajeno diletantsko prikazovanje. Predstavo je naivec držal gospod Nučič, ki je Tugomera oživljal s čustveno igro in ga izklesal enotno po svojem umevanju; dober je bil posebno v tretjem dejanju in tudi v zadnjem dejanju — seveda bi bilo kazalo tukaj tiste tirade izdatno skrajšati, zakaj na smrt ranjen človek ni ravno take volje, da bi deklamiral na dolgo in na široko. Žal, da je bil gospod Nučič tolikanj hripav. Gospodični Marianovič-Markova in Šaričeva sta napravili iz svojih vlog, kar sta mogli; s pridom itak ni mogoče uveljaviti nijiu po mačehovsko opremljenih figur. Gospa Borštnik-Zvonarjeva je igrala staro Vrzo z umetniškim preudarkom ter je blazno starko očrtala zadosti tragično in verjetno, dasi bi ji bilo dobro služilo nekaj markantnejših nians v modulaciji. Gospod Drenovec se je vrlo potrudil za svojega Bojana; žal, da ni še dovolj krepkega moštva niti v njegovem glasu niti v nastopanju; gospod Rasberger je fanatičnega Zovolja pogodil relativno spretno; gospod Peček pa bi bil izdajskega Gripa moral označiti z izraziteje intrigantskimi potezami. Gospod Danilo je Gerona predstavljal s primerno ohlostjo, gospod Povhè Hildeberta z dobrim podčrtavanjem njega nemškega krščanstva; gospod Železnik kot Radulf ni zagrešil posebnih hib. — V zadnjem prizoru so za odrom producirali vetra in groma, da je bilo kaj, zato pa predpisane mesečine ni bilo videti.

—n—

Iz gledališke pisarne: V petek, 7. t. m. ob pol 8. zvečer v opernem gledališču »Smrt maike Jugovičev« izven abonementa. — V soboto, 8. t. m. v dramskem gledališču ob 7 zvečer »Tugomer« za »C« abonement. — V opernem gledališču ob pol 8. zvečer »Jevgenij Onjegin« za »B« abonement. — Za nedelio, dne 9. t. m. se spremeni že objavljeni spored in sicer sledeče: V dramskem gledališču zvečer ob pol 8.: »Charleveva teta« izven abonementa. — V opernem gledališču popoldne ob pol 3. »Divji lovec« izven abonementa. Zvečer ob pol 8. »Cornevillski zvonovi« izven abonementa. — V ponedeljek, dne 10. t. m. v dramskem gledališču ob pol 8. »Tiha sreča« izven abonementa.

— **Slavnostno gledališko predstavo** prirede Vrhničani v čast spominu svojega velikega rojaka - pesnika Ivana Cankarja v nedelio, dne 9. februarja t. l. v Društvenem domu na Vrhniki. Spored: 1. Slavnostni govor. 2. Violinsolo: Ave Maria, g. Milan Korenčan in gdč. Zora Levstik s spremljevanjem klavirja. 3. Predstava: Kralj na Betajnovi.

Predavanje srbskega podpolkovnika-zdravnika dr. Subotića v Ljubljani. V petek, 7. t. m. dospe v Ljubljano srbski podpolkovnik-zdravnik dr. Subotić, ki priredi v soboto, 8. t. m. in v nedelio, 9. t. m. predavanje s projektiranimi slikami iz najnovejše vojne zgodovine srbskih čet in jugoslovanskih legijonarjev. Natančen program, ki ga prinese g. podpolkovnik seboj, kakor tudi dvorana, kjer se predavanje vrši, bosta pravočasno naznanjena. Občinstvo se opozarja na to gotovo velezanimivo predavanje.

Društvene vesti in prireditve.

— **Društvo zasebnih uradnikov in uradnic v Ljubljani** vabi uradništvo trgovine, obrti in industrije na sestanek, ki se vrši v nedelio, dne 9. svečana t. l. v restavraciji Narodnega doma ob 10. uri dopoldne. Namen sestanku je razgovor o predpripravah za občni zbor, predvsem o zboljšanju položaja uradništva. — Strokovna skupina trgovine, obrti in industrije.

— **Glasbena Matica.** Danes v petek, dne 7. t. m. se vrši pevska vaja moškega zbora ob 8. zvečer. Polnoštevilno! — Odbor.

— **Spodnješiškarji** so vablieni, da se udeleže političnega zborovanja krajevne organizacije **Jugoslovanske demokratske stranke**, ki se vrši v nedeljo, dne 9. t. m. ob 2. uri popoldne v telovadnici šišenskega »Sokola« na Celovški cesti. Na zborovanju govori tudi odposlanec stranke dr. Pavel Pestotnik. Pred zborovanjem se vpisujejo člani za krajevno organizacijo. Članarina je eno krono za celo leto.

— **Dramatični odsek »Sokola Litija - Šmartno«** priredi dne 8. svečana, v prostorih Sokolskega doma, narodno igro s petjem »Revček Andrejček«.

— **Slov. Bistrica.** V nedelio, dne 9. februarja priredi Čitalnica ob 3. popoldne v Narodnem domu literarno predavanje, na katerem bo govoril pesnik Fran Albrecht o Ivanu Cankarju. Pred predavanjem ima učiteljstvo slovenjebistriškega okraja svoje zborovanje. Predavanje je namenjeno inteligenci celega slovenjebistriškega okraja in torej upamo, da ne bo nihče manjkal. Po predavanju je prosta zabava s petjem.

— **Ljutomer.** Ljudski shod JDS priredi v nedelio, 9. februarja ob 9. uri dopoldne v slovenski šoli ljudski shod.

— **Ivanjkovci.** Zaupni sestanek JDS se je vršil z neobičajno dobrim uspehom v nedelio, 2. februarja, tukaj v svrho ustanovitve krajevne organizacije JDS za ivanjkovski okoliš. Bil je po prizadevanju g. L. Petovaria izvanredno dobro obiskan. Do 50 ljudi je bilo navzočih. Govoril je g. prof. Voglar in g. Petovar.

— **»Šentjurski Sokol«** priredi v nedelio 16. t. m. ob 6. zvečer v »Narodni gostilni« g. Fr. Klaniška v Št. Juriju ob južni železnici zabavni večer s strokovnim predavanjem, petjem, godbo i. dr.

— **Kmetijska podružnica Limbuš-Rušo** ima v nedelio, dne 9. svečana ob 8. uri zjutraj v šoli v Selnici ob Dravi svoj občni zbor.

Aprovizacija.

+ **Prodaja soli.** Do vštete sobote 15. februarja dobe stranke na krušne rodbinske legitimacije sol in sicer, stranke do štirih oseb po 1 kg soli, stranke z več kot 4 osebami po 2 kg soli v tistih trgovinah kjer dobe oziroma so dobile za februar svoj sladkor. Kilogram soli stane 80 vin. Vsaka stranka mora prinesti s seboj rodbinsko legitimacijo za kruh, na katero mora trgovec zaznamovati oddano sol.

+ **Pri mesarjih** se bo dobilo v soboto po 10 dkg govejega mesa na osebo. Stranke morajo prinesti seboj izkaznice za meso.

+ **Mast za VIII. in IX. okraj.** Mestna aprovizacija bo oddajala mast za VIII. in IX. okraj na rumena nakazila za mast v soboto, dne 8. t. m. pri Mühleisnu. Določen je tale red: VIII. okraj, dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 200, od 9. do 10. štev. 201 do konca. — IX. okraj od 10. do 11. ure. Stranka dobi za vsako osebo po 40 dkg. Kilogram stane 25 K.

+ **Mast za I. okraj.** Mestna aprovizacija bo oddajala mast za prvi okraj na rumena nakazila za mast v soboto dne 8. t. m. pri Mühleisnu. Določen je tale red: popoldne od 2. do 3. štev. 1 do 320, od 3. do 4. štev. 321 do 640, od 4 do 5. štev. 641 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po 40 dkg. Kilogram stane 25 K.

+ **Slanina** se nakazuje pri mestnem magistratu vsako sredo in soboto. Kilogram stane 22 kron.

+ **Bivša aprovizacija gažistov.** Vsi člani aprovizacije gažistov, ki imajo še legitimacije, naj se zglase **v belgijski vojašnici II. objekt I. nadstr. soba štev. 20**, kjer dobe denar za legitimacije nazaj. Izplačevalo se bo samo 8. in 10. t. m. celi dan, 9. t. m. pa samo dopoldne. Po 10. t. m. se ne bode več izplačevalo.

+ **Pšenični zdrob za otroke do 3. leta** se bode oddajal v vojni prodajalni Gosposka ulica po sledečem redu: Na vrsto pridejo stranke z izkaznicami: Štev. 1 do 300 dne 10. februarja, štev. 300 do 600 dne 11. februarja, štev. 600 do 900 dne 12. februarja, štev. 900 do 1200 dne 13. februarja od 1200 naprej dne 14. februarja. Za vsakega otroka se dobi 1 kg pšeničnega zdroba, ki stane 2 K 80 vin. Stranke naj se strogo drže določenega reda, da ne bode nepotrebnega postajanja. Drobiž je pripraviti.

+ **Premog na bele izkaznice za peči za V. okraj** se bode oddajal po sledečem redu: Na vsak drugi odrezek belih izkaznic za peči se dobi v V. okraju po 50 kg premoga, ki stane 6 K 20 vin. in sicer: **Pri Schifferju, Dovozna cesta 4.** Na štev. 1 in 2 dne 10. februarja, na štev. 3 in 4 dne 11. februarja, na štev. 5 in 6 dne 12. februarja. — **Pri Tavčarju, Dunajska cesta.** Na štev. 7 in 8 dne 10. februarja, na štev. 9. in 10. dne 11. februarja. — **Pri Treotu, Cesta na Rudolfovo železnico.** Na štev. 11 in 12 dne 10. februarja, na štev. 13, 14 in 15 dne 11. februarja. Ostanek premoga se mora napovedati takoj po končani prodaji.

Gospodarstvo.

— **Urad za pospeševanje obrti države SHS v Ljubljani** je prejel večjo množino denaturiranega špirita, katerega bo razdelil med obrtnike. Interesenti naj priglasijo svoje potrebščine pismeno ali ustmeno na Urad za pospeševanje obrti, Ljubljana, Dunajska cesta št. 22 najkasneje do 12. t. m., ker se na poznejše priglase ne bo mogoče ozirati. Po špirit mora priti vsak osebno s primerno posodo, da ga vzame s seboj.

— **Redni občni zbor** Kmetske posojilnice na Vrhniki registrovane zadruge z omejenim poroštvom se vrši v ponedeljek, dne 17. svečana t. l. ob 2. uri popoldne v zadružni pisarni na Vrhniki. Dnevni red: 1. Poročilo ravnatelstva. 2. Poročilo nadzorstva o računskem sklepu. 3. Sklepanje o razdelitvi dobička. 4. Volitev ravnatelstva in nadzorstva. 5. Čitanje revizijskega poročila. 6. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi načelstvo.

— **Mestna hranilnica ljubljanska.** Tekom meseca januarja je vložilo 4955 strank 11.195.326 K 34 v., dvignilo pa 1735 strank 2,973.995 K 81 v. Stanje hranilnih ulog koncem meseca januarja 90.498.461 K 98 v. Število uložnih knjižic 40.751.

— **Mesarska zadruga** naznanja, da se bodo v kratkem vršile **preiskušnje za pomagalce.** Oni vajenci in pomočniki, ki se hočejo javiti k preiskušnji, naj se takoj zglase pri zadružnem načelniku A. Marčanu v Ljubljani, Rimska cesta 21.

— **Načelstvo deželne zadruge brivcev** opozarja svoje člane, da ima zadruga še nekaj brivskega mila v zalogi. Kedor ga rabi naj ga nemudoma naroči, ker na poznejša naročila se ne bode moglo ozirati. Dalje se vsi zunanji člani pozivljajo, da nemudoma naznanijo načelstvu svoje pomočnike in vajence in sicer s stanjem 1. januarja 1918. Navesti je ime in priimek, rojstno leto, domovinstvo, dan vstopa v delo, ozir. začetek učne dobe.

Najvarnejše se nalaga denar ako se sklene življenjsko zavarovanje pri zavarovalni zadrugi »Croatia« v Zagrebu, ki ima za Slovenijo glavno zastopstvo v Ljubljani, Stari trg št. 11.

Poizvedbe.

Kdo kaj ve? Pavel Jeriha pri težkih topničarjih št. 6. se je pogrešil v času umika z italijanske fronte. Če kateri prijateljev ve, kje da je, se prosi, naj sporoči Francu Trtnik, Ambrožev trg v Ljubljani.

Izgubila se je pri popoldanskem vlaku najbrže v Zidanem mostu, na postaji pri trafiki na kolodvoru listnica, rujava z večjo vsoto denarja, v njej se nahaja en ček na ime Jak. Ljubljana-Ptuj. Pošten najditelj naj jo vrne proti dobri nagradi na upravništvo »Slov. Naroda«.

Izgubila se je v Šolenburgovi ulici damska usnjata zapestnica včeraj zvečer od 4 do ¼5. ure z zlato uro. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi v upravništvu »Slov. Naroda«.

Najnovejša poročila.

SPORAZUM MED LJUBLJANSKO VLADO IN MINISTRSTVOM.

Zagreb, 7. februarja. »Narodna Politika« poroča iz Beograda, da je dosežen med ljubljansko vlado in ministrstvom popoln sporazum. Slovenci bodo popustili s svojo zahtevo po zvišanju mandatov za Državno Veče, ministrstvo pa soglaša, da se pri ljubljanski vladi osnuje peto resorno mesto.

DR. PIVKO PRIHAJA S SVOJIM BATALJONOM DOMOV.

Dubrovnik, 6. februarja. (Zasebni brzojav S. N.) Bataljon kapitana dr. Ljudevita Pivka je na povratku v domovino dospel iz Italije v Dubrovnik in pozdravlja osvobojeno zedinjeno domovino.

ZVEZA MED ČEHI IN NAMI.

Pariz, 6. februarja. (Lj. k. u.) Kakor javljajo listi, razmotriva sedaj osemčlanski odsek, sestoječ iz Francozov, Angležev, Američanov in Italijanov, načrt, ki sta ga v imenu Čehoslovaške republike predložila dr. Kramař in Beneš. Načrt zahteva, da morata dobiti čehoslovaška republika in jugoslovanska država toliko ozemlja, da bosta imeli skupne meje. Internacionalizacijo vsega prometa po Donavi, po Labi in Visli in internalizacijo vseh železniških prog s postajami Požun, Trst, Reka, Nürnberg in Strassburg smatrata dr. Kramař in Beneš kot neodklonljivo. Posebni pozornosti zaveznikov priporočata dr. Kramař in Beneš dejstvo da je četrtina dunajskega prebivalstva češka.

NEMCI, MADŽARI IN LAHI LAŽEJO DALJE.

Požun, 6. februarja. (Ljub. koresp. urad.) Nemški in madžarski listi so prinesli v nedeljo senzacijonalne vesti o stavki v Požunu, o mnogoštevilnih aretacijah in usmrtitvah. Vse te vesti so izmišljene. V Požunu je popoln mir. Stavka je končana. Deputacija delavcev je naprosila čeho - slovaško poveljništvo, naj se izpuste internirani voditelji. Tej prošnji so ugodili. Vse druge vesti so brez podlage.

ROMUNI V OSVOBOJENEM OZEMJU.

Budimpešta, 6. februarja. Glasom Čehoslov. tisk. urada poroča »Az Est« iz Šegešvara: Večji del uradnikov v Transilvaniji je priseglo Romunski.

BREZ KONCA.

Lyon, 6. februarja. (Lj. k. ur.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Kakor javljajo iz Amsterdama, prodirajo finske in estonske čete od Jurjeva (Dorpat) proti jugu in so sijano zmagale nad Rdečo gardo. Zavzele so mesto Walk in važne dovozne ceste na Livonskem in Kurlandskem. Sovjetske čete so zavzele mesto Vidavo.

PRETIRANE LAŠKE TRDITVE.

Pariz, 6. februarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Italija je vsled podmorske vojne izgubila 62% svojega brodovja. Pomoč Amerike in Anglije ne zadostuje. Potrebno je, da Italija pospeši gradnjo novih ladij. Pričakuje se, da bo to s pomočjo železne industrije mogoče že početkom tega leta.

ČEHI GRADE SVOJO DRŽAVO.

Praga, 6. februarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Finančni odsek je danes razpravljal o zakonskem načrtu glede ustanovitve čekovnega urada. Po izjavah ministrov Rašina in Stříbernega je odobril predlogo glede obrestovanja glavnic. Kot najvišjo obrestno mero v čekovnem prometu so določili 2½%.

Praga, 6. februarja. (Lj. kor. urad.) Početkom današnje seje narodne skupščine je naznanil predsednik Tomasek, da je dospela v nedeljo iz Požuna brzojavka s povabilom k udeležbi ob prihodu vlade v Požun. Predsednik je naznanil, da se je poslanec Udržal udeležil slavnosti v Požunu. Vlada je predložila več zakonskih načrtov in sicer glede carinskega ozemlja, glede uvedbe veljave frankov pri plačevanju carin za gotovo blago, nadalje zakonski načrt glede carinskih olajšav za gotovo blago, načrt, s katerim se ustanovi najvišje dohodarstveno sodišče, in naposled zakonski načrt glede objavljenja zakonov in naredb, ter mnogo drugih upravnih ukrepov.

ZVEZA NARODOV.

Pariz, 5. februarja. (Ljub. kor. ur.) Dunajski koresp. urad poroča: Snoči je imela komisija za zvezo narodov pod predsedstvom predsednika Wilsona drugo sejo, kateri so razen delegatov, ki so bili prisotni pri dopoldanski seji, prisostvovali tudi še zastopniki Romunske, Poljske, Čeho - slovaške republike in Grške. Delegati so ravnali po načelu, vse storiti, da se prepreči vojna v prihodnjosti in da se rešijo morebitni konflikti na miren način.

Darila.

V občini Bočna pri Gornjem gradu se je pri žigosanju bankovcev nabralo 400 K za sedanje koroške ranjence.

Za Ivan Cankarjev spomenik na Vrhniki so darovali: Ivan Ogrin, veletrgovec na Laverci, 200 K; dr. Fran Ogrin, okrajni glavar v Kočevju, 50 kron; Mara pl. Pilbach, nabrala v veseli družbi Mare Janežič, Stane Košmelj, Slave Klinar, Jožice Kandare in Nacke Oblath 64 kron. — Srčna hvala!

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

✝

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša ljubljena soproga, dobra mati in tašča, gospa

Fani Mačkovšek

dne 22. prosinca 1919 mirno v Gospodu zaspala.

Andrej Mačkovšek, soprog; **Ing. Janko Mačkovšek, Franjo Mačkovšek**, sinova; **Fanči Mačkovšek**, učiteljica, **Minka Mačkovšek**, hčerki; **Meta Mačkovšek** roj. **Veršec**, sinaha.

ZAHVALA.

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom prebridke izgube naše ljubljene pokojnice izrekamo svojo najprisrčnejšo zahvalo idrijskemu učiteljstvu za poklonjen krasen venec, kakor tudi vsem, ki so se v tako obilnem številu udeležili pogreba. 1628

V Idriji, 6. februarja 1919.

Žalujoči ostali.

✝

Potrti od neizmerne bolesti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je danes ob 4 uri popoludne previden s tolažili sv. vere, naš predragi soprog, najboljši oče, stari oče, tast itd., gospod

Rihard Doléne

vodja deželne kmetijske šole v pokoju, častni občan na Slapu, hišni posestnik v Novem mestu

v starosti 70 let mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega rajnkega bode v petek, dne 7. svečana t. l. ob četrt na pet popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Sveta maša zadušnica se bode darovala v soboto, dne 8. svečana t. l. ob 8. uri zjutraj v kapiteljski cerkvi.

Novo mesto, dne 5. svečana 1919.

Terezija Dolénc roj. **Pasta**, soproga. — **Cirli Dolénc, ravnatelj dež. prisilne delavnice, Dr. Metod Dolénc**, sodni svetnik, **Dragotin Dolénc**, kapetan 87. pešpolka, sinovi. — **Ljudmila Dereani, Olga Skalicka, Pavla Dolénc**, hčere — **Dr. Ernest Dereani**, prakt. zdravnik, **Bohuslav Skalicky**, vinarski nadzornik, zeta. — **Matilda Dolénc** roj. **Lončar, Marija Dolénc** roj. **Schnerch, Marija Dolénc** roj. **Heinzl**, snahe. — **Vanda, Irena, Matjanko in Tonče Dolénc; Mici Dolénc; Karmen Dereani; Zdenko, Bogo in Didi Skalicky**, vnuki in vnukinje.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja v bolezni in smrti naše ljubljene, nepozabne hčerke

Fanči

se zahvaljujemo vsem, ki so jo obiskovali v bolezni in spremili nepozabno k zadnjemu počitku.

V Moravčah, dne 7. februarja 1919.

1633 **Rodbina Orehek.**

Živo apno, portland cement, zidno opeko

v celih vagonih dobavlja najceneje tvrdka 1460

Valentin Urbančič, Ljubljana, Frančevo nareže 1.

Premog **je najsigurneje naložen kapital.** Za že v obratu stoječi dokazano izvrstno obrestujoči se premogokop (kovaški in tovarniški premog v Jugoslaviji brez konkurence) se išče **družabnik ali kupec** z večjim kapitalom. Cenjene ponudbe pod **„Premog je zlato“** na anončno pisarno **Al. Matetič, Ljubljana, Kongresni trg štev. 3., I. nadstropje.** 1649

Dražbeni oklic.

Lesene barake se bodo potom javne dražbe prodale in sicer:

Dne 10. t. m. ob 9. uri dop. v Drenovem griču pri Vrhniki na posestvu Jerneja Janša št. 10, 1 velika baraka. 1631

Dne 11. t. m. ob 10. uri dop. v Domžalah in okolici, več vojaških barak in lesenih stavb.

Dne 12. t. m. ob 10. uri dop. v Mekinjah pri Kamniku, 4 velike in 1 mala baraka.

Dne 13. t. m. pričenši ob 2. uri popoldan v Kranjski gori, **10 velikih lepih barak.**

ne 15. t. m. ob 3. uri popoldan pri Sv. Katarini pri Tržiču, 1 baraka.

Kupnino je položiti takoj v gotovini. Komisija se snide ob spredaj določenem času na licu mesta oziroma v občinskem uradu.

Za vodstvo stvarne demobilizacije:
Jelenc, stotnik.

Oklic.

Na predlog dedičev po Jožefu Höfferle, bivšem urarju iz Kočevja, se vrši po podpisanem sodišču dne **12. februarja 1919** in po potrebi tudi prihodnji dan, vsakokrat od 9. ure dopoldan dalje v hiši št. 84 v Kočevju prostovoljna prodaja **popom javne dražbe** v zapuščino Jožefa Höfferle spadajoče **zaloge urarskega in zlatarskega blaga**, dalje **gramofonov, gramofonskih plošč in drugih potrebščin, dveh strojnic za fina mehanična dela, sobne in prodajalniške opreme, perila in obleke ter motornega kolesa z opremo.** 1627

Cenilna vrednost cele zaloge znaša 20.000 K.

Sprejeti najboljši ponudek je plačati takoj sodnemu odposlancu, zdražbane predmete so zdražitelji dolžni prevzeti in odnesti še isti dan.

Kr. okrajno sodišče v Kočevju,

dne 4. februarja 1919.

Kupim saharin event. zamenjam zanj ogljikovo kislino **L. Rogelj, sedlavčar Vrhnika.** 1435

Mesečna soba za stalnega gospod **se odda takoj.** Kje, pove upr. „Slov Naroda“ 1634

Stružni stroj (Drehbank) 1000 mm se takoj proda. Albin Orehek, tehnični biró, Ljubljana. 1624

Rabljene preproge se kupijo. Pismene ponudbe pod „Preproge 1632“ na upr. Sl. Naroda. 1632

Foto-aparat 1. 13×18 »Leonar« se zamenja za pnevmatiko za kolo. Kje, pove upr. Sl. N r. 1605

Par novih moških čevljev št. 41 se zamenja za mast ali proda. Kolezij, vrata 51. 1641

Damsko kolo iz predvojnega materiala, jako dobro ohranjeno, **se proda.** — Kje, pove uprav „Slov Naroda“. 1629

Otroška vrtnarica, ki tudi dobro nemško govori, **se sprejme** k 2 otrokoma v starosti 3 in 4 ½ let za popold Naslov v uprav. „Slov. Naroda“. 1635

Naprodaj je: popolna oprava za spalnico, stoječe zrcalo za šivilijo in več drugih mobilij. Ogledati se more od 11—1. ure. **Šelenburgova ul. 3/II na levo.** 1642

Ženitna ponudba. Samski obrtnik, 44 let star, se želi seznaniti z gospodično ali vdovo srednjih let, ki bi imela kakšno trgovino. Pismene ponudbe pod „Slovenec“ poštno ležeče glavna pošta. 1648

Ogledalo veliko, kredenca z marmornato ploščo se ugodno proda Ogleda se lahko od 11.—3. ure. Istotam se odda lepa mebilirana soba s posebnim vhodom gospodu častniku. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 1619

Proda se: lepa velika stenska ura, dvosedežna tonetna mlzica za otroke omara umivalnik, pritlikovec za na vrt, knjige, operno kukalo, podobe, lepa obleka. Kje, pove upr „Slov Naroda“. 1625

Išče se stanovanje s 4 sobami, kopalno sobo, v tem, in električno lučjo, najraje izven mesta Stranka lahko stanuje v stanovanju do prevzetja. — Pismene ponudbe pod **„Dežela/1622“** na upr. „Slov. Naroda“. 1622

Milo, 10 kg. mila »Dob« K 30·— pošiljam po povzetju poštnine prosto ter franko zaboj'ek. Pri odjemu več orig nalnih zabojev popust. Dalje nudim tudi večjo množino zelo dobrega maščobnega mila, ter nad 100 hekto brastovih sodov **Tvrdka A. Kušlan, Ljubljana, Karlovska cesta 15.**

Najnovejša umetniške razglednice take s svetimi podobami, najfinejše bromove karte, karte s kinematografskimi igralci, z ljubavnimi napisi, pisemski papir v mapah brezkonkurenčno ceno pri založbi **Miroslav Eisenmenger. Dunaj (Wien) V., Schönbrunstr. 48** Cenovnik brezplačno. 1215

Z kont ristinji, zmožni slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, perfektni v tesnopisju, izurjeni v obračunanju delavskih zaslužkov, **se sprejmeta** s 1. marcem t. l. Začetna plača K 100·— mesečno poleg prostega stanovanja, razsvetljave, kurjave in hrane. — Ponudbe **na oskrbništvo graščine Loka pri Žusmu.** 1607

Nogavice, ki se nahajajo pri podpisani tvrdki že dalj časa v popravilu, naj blagovolijo cenjeni naročniki kmalo odvzeti. V nasprotnem slučaju se bode smatralo, da nanje ne reflektirajo več in se bodejo po preteku 14 dni oddale revnejšim slojem. **Fran Kes, strojna pletilnica v Ljubljani, Sodna ulica 7.** 1610

Ženitna ponudba! Naobražen fant, 30 let star, v dobri službi in z nekaj prihranjenega denarja se želi v svrho ženitve seznaniti z gospodično ali vdovo s premoženjem (od trgovskega ali gostilničarskega obrta imajo prednost.) Pismene ponudbe če mogoče s sliko **na** upravništvo Slov. Naroda pod **„Dober gospodar/1613“** Tajnost zajamčena. 1613

Blagajničarka, vešča slovenščine in nemščine v govoru in pisavi, **se sprejme** s 1. marcem t. l. v trgovino z mešanim blagom. Prosta hrana, stanovanje, razsvetljava, kurjava ter 100 K mesečno. Popolnoma zanesljive moči, ki vložijo K 10·000·— kavcije, ali lahko doprinesejo reverz, naj pošljejo ponudbe na **oskrbništvo graščine Loka pri Žusmu.** 1606

Proda se: več porcelana, tudi starinskega, kuhinjska posoda, stenske ure, svetiljke, krasna damska perzijanska mantilja, 2 postelji z vložki, več zimnic, blazin, 2 omari, dekoracijski divan, starinska omara, lepa toaletna mizica, podobe, več odej, srebrnine, starinska srebrna pendila. Radi odsotnosti lastnika v ponedeljek, torek, sredo (10., 11., 12. t m) od 9.—10. in od pol 3 do pol 6. ure **Mestni trg 13/I, čez hodnik** 1644

Sokoli, pozor!

Telovadne čevlje po predpisih visoke iz pravega usnja, poljubnih številk, razpošilja po povzetju par po K 60·— **A. Jelenc, Tržič, Gorenjsko.** 1322

Naznanilo!!!

Usojam si naznaniti sl. občinstvu da sem začel osebno izvrševati **sobno slikarsko obrt Cene primerne.**

Andrej Jager,
Trnovski pristan 16. 1021

Hiša na Gorenjskem, pripravna za vsako obrt, se ceno proda. Naslov pove upr. Sl. Naroda. 1509

Farmacevt-asistent išče mesto. Prijazne ponudbe s pogoji pod **„Farmacevt/1518“** na uprav. „Sl. Nar“ 1518

Tehn. potrebščine za tovarne in indust. obrate dobavlja specijalna trgovina **Valentin Urbančič. Ljubljana, Frančevo nabrežje št. 1.** 1461

Deklica-šolarica se sprejme k boljši rodbini na hrano in stanovanje. Naslov v uprav. „Slov Nar.“ 1570

Elegantno opremljena soba se odda takoj srbskemu častniku. Naslov pove upravn. Slov. Naroda. 1306

Volno posajilo in romunski denar kupuje po najvišjem kurzu trgovska agentura v **Sodni ulici 5, I. nad.** 1473

Karbid na drobno in debelo ter svetiljke razpošilja točno proti predplačilu trgovina **Martin Šumer, Konjice.** 1068

Krojač, dobro izurjen, ki zna vsako delo v šivanju se takoj sprejme Sprejet je na Pragerskem pod imenom **F. M. št. 68.** 1562

Elegantno pohištvo za spalno sobo, še popolnoma novo **se proda.** — Naslov pove uprav „Slov. Naroda“. 1576

3 izložbena okna, se ceno prodajo. Tudi nekaj **sukanca (cvirna)** se ceno odda. Poizve se v trgovini s papirjem, **Ljubljana, Židovska ulica.** 1496

Sveža jajca v originalnih zabojih à 1430 komadov proda po 64 vinarjev 1 komad pri osebnem prevzemanju ali plačilo naprej **Em. Suppanz. Rogatec Sp. Štajersko.** 1434

Bukovo oglje se odda na vagone pod 1000 kg pa samo če se pošljejo vreče. Za ponudbe prosi ogljarski podvzetnik R. Frizzi v Vuhredu v Dravski dolini. 1410

I čem stanovanje v Ljubljani z dvema sobama in kuhinjo v zameno za tako v Gradcu. Dopisi pod **„Hafner/1563“** na upravništvo Slov. Naroda. 1563

VINO iz Hrvatskega Zagorja, toletno, okoli 500 hektov in više, na malo in veliko, **prodaja** takoj po umerjenih cenah **CIGLAR & COMP., trgovina vina, Gornja Stubica, Hrvatsko Zagorje.** 1564

Konje zdrave in srčane želimo kupiti uz umjerene cijene. Ponude molimo slati na **Ciglar & Comp., trgovina vina, Gornja Stubica, Hrvatsko Zagorje.** 1565

Več mizarskih pomočnikov in dva učenca sprejme I. G. Repič stavb. in pohištv. mizarstvo s strojnim obratom. Hrana in stanovanje v hiši. Polzela pri Celju. 1591

Vzgojiteljico-gospodinjo, izkušeno in resno, **iščem** za svojo družino s petimi otroki in bolehno ženo. Naslov pove upravništvo „Slovenskega Naroda 1580

Stanovanje, prazno, majhno, snažno in svetlo **išče** v Ljubljani mirna stranka brez otrok za takoj ali za pozneje. Pismene ponudbe na upr. Slov. Naroda pod „Prijazno stanovanje 1592“. 1592

Trgovina z mešanim blagom, če mogoče z nekaj oralov zemljišča, se kupi ali vzame v najem, najraje kje na Sp. Štajerskem ali Dolenjskem. Ponudbe na „Mlad trgovec 1594“ na upr. Slov. Naroda. 1594

Avstr. vojna posojila italijanske lire in okup. romunski se kupijo od 9 do 12 dop. in od 3 do 6 pop. po najvišji ceni **v Šelenburgovi ul. št. 7 v Ljubljani** (nasproti pošte) **I. nadstr. desno, vrata 12.** V Kranju se posreduje v vili Skrem št. 66. 1471

Ključavničarskega mojstra, pri katerem bi se izučil ključavničarske obrti, do katere ima veselje, išče 14 leten zdrav, krepak deček. Učil bi se 3 leta in želi imeti pri mojstru hrano in stanovanje bre obleke Dopisi na naslov **Ocepek Ana, Mlinše št. 4, Izlake-Medija.** 1568

Absolvent trž. trg. šole in trgovsko izobražen, star 25 let, vešč tudi nemšk. in italijansk. jezika, bil ves čas vojak, sedaj prost, nameščen pri posojilnici, **želi premeniti službo** v večji kraj Obvestila na naslov **Fr. Brumen, Ljutomer.** 1574

Proda se: moderna obednica, pianino Förster, gramofon s ploščami, elektr. lestenec in svetiljke, zbirka rogovja, moške obleke, častniške uniforme, čevlji, slike, ledna omara, otroški voziček, športni voz in različne domače stvari. **Dalmatinova ul. 7., I. nadstr. desno.** Ogledati od 10 ure naprej. 1575

Kupujem lepe prave suhe gobe! **Prodajam** kremo za čevlje v kovinastih dozah, ½ doze po K 15. 1/1 doze po K 28 za tuc., mast za čevlje, čevlje z lesenimi in usnjatimi podplati, sirkove in zimnate krtače, toaletno milo, kolomaz, tržne terbice, lesene in porcelanaste pipe, pralni prašek i. t. d. po najnižjih cenah, izvrstno laško vino, borovničar, slivovko, tropinjevec, čajni rum, kavni in čajni nadomestek že ostajen. **M. RAIT, Kranj.** 741

Krema za britje

1 lončič iz porcelana K 6·—, 1 tucat K 55.—

MILO za BRITJE

1 komad K 3.—, 1 kg K 30.—. Proti vpošiljatvi zneska naprej dobavlja **M. Jäger**, eksportno podjetje v Zagrebu **štev. 15, Petrinjska 3/III.** Brzojavka. 4296

Večja opekarna se vzame v najem za takoj. Ponudbe z natačno navedbo Albinu Orehek, tehnični biró, Ljubljana. 1623

Tehtnica mostnica, na skalo in uteži, ki potegne skupno 1000 kg, se ugodno proda. Naslov pove upr. Sl. Nar. 1647

Otroški vozička, dobro ohranjen, otroški stol, 3 omare in nekaj druzega starega pohištva je na prodaj. Ogleda se lahko vsak dan v hiši št. 6 na Mestnem trgu, 2. nadstr. 1620

Zanesljiva oseba išče nujnega posojila 1000 K proti mesečnemu povračilu 100 K. Cenjene ponudbe pod „Hitro 1645“ na upr. Slovenskega Naroda. 1646

Stanovanje v Gradcu 4 sobe s pritiklinami, se zamenja proti stanovanju s 3 sobami in pritiklinami v Ljubljani. Ponudbe v **Gradec, Humboldtstrasse 9/I., nadstr. desno.** 1605

Knjige: Linhart „Geschichte Krains«, „Gospodin Franjo“ od Podlimbarskega, nemški (4 zvezki), slovenski in francoski slovar **se prodajo** prav ceno. **Poljanska cesta 21/II.** 1640

Vinograd. Pol ure od kolodvora Videm-Krško oddaljen, dobro obdelan, velik vinograd z lepo eno nadstropno hišo in opremljeno kletjo se proda. Kraj in hiša nudita obenem krasno letovišče. Natančneja pojasnila daje živinozdravnik **Graf Deutsch-Landsberg Nemška Avstrija.** 1613

Absolventinja trg. tečaja **išče primerne službe. Naslov** pove upravništvo Sl. Nar. 1617

Par fisač kron v gotovini bi rad oddal za vsako kupčijo. Pismene ponudbe pod **„Delijen dobiček/1621“** na uprav. Slov. Nar.

Kuharica, izurjena v gospodinjstvu, in ki bi kuhala za uradnike ter posle, se sprejme. Ponudbe na oskrbništvo graščine Loka pri Žusmu. 1609

Trgovski pomočnik, želi službe v trgovini z mešanim blagom in železnino, najraje v mestu Ponudbe na upravništvo Slovenskega Naroda pod **„Trg. pomočnik/1611“** 1611

Krasno večje stanovanje v najlepšem delu mesta se zamenja proti manjšemu 4. sob. Pojasnila: **Mestni licej soba 11, od** 10.—12. dop. 1618

Katera gospodična ali vdova bi vzela pod streho 40 letnega samca, pridnega za delo in tudi vajenega kmetije, ki je zaradi svetovne vojne izgnan iz svoje domovine? Prosim event. pisma pod **„Št. 234/1616“** na upr. „Slov. Naroda“. 1626

Proda se ceno ozek godbeni avtomat za gostilno z 12 različnimi komadi, in jako dobra, skoraj nova štirivrstna harmonika, predvojno delo. — Ravno tam se **kupijo ali zamenjajo automobilni obroči (pnevmatike) 710 × 80 — 90.** Naslov pove upravništvo „Slovenskega Naroda“ 1428

Vsak, kdor rad cenó kupi pohištvo, naj se oglasi v zalogi pohištva 648

Vido Bratovž

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13.

Modni salon za dame in gospode

V. Pfundner, Kranj (Gorenjsko)

se priporoča za izdelovanje najfinejših damskih oblek, bluz, kostumov, plaščev, kakor tudi najfinejših moških oblek, površnikov itd. Točna in hitra postrežba. Cene nizke.

SCHNEIDER & VEROVSEK

trgovina z železnino

v Ljubljani, Dunajska cesta štev. 16.

naznanja cenj. odjemalcem, da ima sedaj zopet večjo zalogo **železa obročev, žice, žičnikov, podplatnikov, kuhinjske posode, cementa, cevi za vodovode, žične vrvi,** raznega orodja itd. katero robo oddaja po sedaj primernih cenah na debelo in drobno. 1645

JAJCA

sveža in apnena, ponuja trgovina 1561

Ed. Suppanz, Pristova, Štajersko.

Parketne deščice

Dobava in poklada kakor tudi vsa popravila ter v to stroko spadajoča dela priporoča

JOŽEF PUCH, Ljubljana.

!! Upadek cen !!

Iz precejšne zaloge parfumerij, kosmetičnih predmetov, dalje glavnikov, zobnih ščetk, krtač za obleko in glavo, vse v največji izberi ter najnižje zaračunano dobavlja točno **S. Berkelhammer, izvoz parfumerije na debelo, Dunaj (Wien) XX., Wallensteinstrassse 56.**

Modni atelije M. ŠARC

Sprejemne ure od 10.—12. dopoldne in od 3.—7. popoldne.

Ljubljana, Kongresni trg 4./I.

(Gerberjeva hiša).

Št. 1160. 1638

Razpis.

V hiši meščanske imovine v Šolskem drevoredu št 2, takozvani „Kresija“, je oddati z 20. svečanom 1919 **službo hišnika** proti mesečni plači 30 K in prostemu stanovanju.

Prosilci, ki morajo biti oženjeni brez otrok in imeti tudi sicršno opravilo, da so zbog njega primorani zvečine doma biti (na pr. čevljarji, krojači), naj svoje prošnje ustno ali pismeno z dokazili opremljene vlože do 15. februarja 1919 pri mestnem gospodarskem uradu.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 5. februarja 1919.

Pozor, trgovci i preprodavaoci!

Nudjam po maksimalnoj cijeni i niže slijedeću robu: Papar, cijeli i tučeni, kumin ugarski i lavantinski, toiletnih sapuna inozemnih tvornica, prave kolinske cikorije, kakao vrlo dobar, kremu za cipele, cigaretne tuljčiće, rižu, kašu, kocke za juho i guljaš. Mirodije otvorene i u kartonima 130 paketića; Eau de Cologne, prave francuske poudere, prave orig. »Royal« ruske čaševe u paketima i otvoreno. — Nadalje moje »Milka« proizvode, kavu »Milka« kava s sladorom. »Milka« lužina za pranje rublja. »Milka« vanilin šećer. „Milka“ prašak za pecivo. »Milka« toaletni sapun, i ostalu specerajsko-kolonijalnu robu — Prepuročam osobito mojum stalnim mušterijama požuriti se dok zaliha traje. — Pozor! Sapun za pranje rublja paketi 5 kg franko svako mjesto u Jugoslaviji K 22·—.

Gjurge Vučković, tvornica „Milka“ proizvoda Zagreb, Mihanovićeva ul. 9.